

UDÁLOUTI

na VUT v Brně

Škola takového významu, jakou VUT je, si zaslouhuje i odpovídající prostory

V souvislosti s blížícími se oslavami výročí vzniku naší vysoké školy i v souladu s úsilím vedení školy o nepřetržitý proces rozvoje naší vysoké školy je snahou vedení VUT umísťovat naše školská pracoviště do perspektivních lokalit a snižovat jejich roztržitost v několika desítkách míst. Z toho důvodu se začíná také uvažovat o soustředění centrálních pracovišť VUT (např. ústřední knihovny, archivu, výpočetního střediska, CVISu, ekonomického oddělení a dalších) v jedné společné budově. Těmto záměrům i představám o důstojném umístění centra školy rozhodně neodpovídá dosavadní sídlo Rektorátu VUT na Kounicově ulici. Strohá, nevýrazná budova se ztrácí v sousedství především rušné samoobsluhy Delvity. Její blízké okolí také nijak neevokuje univerzitní prostředí – stánky zeleninářů, pojízdná prodejna s grilovanými kuřaty, trafika a další „shopy“ spíše napovídají o hokynářském charakteru tohoto místa, kde každou chvíli drkotají nákupní vozíky.

Naskýtá se otázka, zda a jak toto lze vyřešit. Řešení se však nabízí v podobě bývalé budovy Fakulty elektrotechniky a informatiky na Antonínské, která by se tím vhodným místem k důstojnému umístění centra naší vysoké školy stát mohla. Mluví pro ni řada atributů – stojí samostatně,

Dnešní sídlo Rektorátu VUT na Kounicově 67a. Jak se vám líbí?

její architektura s historizujícími prvky více odpovídá akademickému duchu, o vnitřní prostory se škola nebude muset s žádnými jinými organizacemi či firmami dělit, její prostory pojmuje ona zmíněná centrální pracoviště. K tomu připočteme krásné okolí s parkem i blízkost k centru města Brna. Pocity příchozích návštěvníků od nás i ze zahraničí budou zajisté diametrálně odlišné než ty, které zažívají v bludišti chodeb budovy Rektorátu, kde není vždy každému jasné, zda se na VUT, v jeho středobodu, opravdu nachází.

O záměrech a koncepčních prioritách VUT se dočtete v tomto čísle časopisu.

(red)

Budova na Antonínské ul. – jedinečná příležitost k umístění centrálních pracovišť VUT

Foto: Anna Pecková

Milí čtenáři,

od měsíce května již redaktorka není osamělým běžencem ve světě mediálních informací na VUT, ale začíná mít své domovské zázemí v nově ustavené redakční radě. A zázemí je to vskutku velké a kvalitní. Sešli se v něm zastupci ze všech fakult i z Rektorátu, studenty nevyjímaje. Takže se mohou a se mnou i Vy na co těšit, neboť redakční kruh – jak bylo deklarováno na prvním jeho zasedání – má být nejen poradním orgánem redaktorky, záštitou časopisu, jeho nepomíjivé kvality, ale též jakýmsi mostem mezi redakcí a jednotlivými větvemi naší košaté vysoké školy. Po něm – jak doufám – k nám do redakce budou přitékat ty důležité a podstatné informace spolu s příspěvky a zprávami od vás i s nápady a náměty pro časopis.

Hleďme, kdo a odkud se v redakčním kruhu časopisu Události na VUT sešel:

Doc. RNDr. Petr Dub, CSc. – prorektor pro vzdělávací činnost VUT

Doc. Ing. Petr Sába, CSc. – prorektor pro rozvoj VUT

PhDr. Alena Mizerová – vedoucí Publikačního oddělení VUT

Doc. Ing. Jaroslav Puchřík, CSc. – Fakulta stavební, proděkan

Doc. Ing. Zdeněk Skála, CSc. – Fakulta strojní, proděkan

Prof. Ing. Jiří Matoušek, DrSc. – Fakulta chemická

RNDr. Naděžda Uhdeová – Fakulta elektrotechniky a informatiky

Doc. PhDr. Jan Sedlák, CSc. –

Fakulta architektury

Ak. malíř Jan Meisner –

Fakulta technologická

Ing. Roman Bobák – Fakulta managementu a ekonomiky, proděkan

Petra Hendrychová; Fakulta podnikatelská

PhDr. Pavel Ondračka, ak. sochař Petr

Jedlička – Fakulta výtvarných umění

Martina Olexová – studentka Fakulty chemické, tisková mluvčí Rady studentů

Všem děkujeme za zájem stát se členy redakčního kruhu a pomáhat vytvářet zajímavou náplň i styl našeho časopisu.

Yvonne KONEČNÁ

Velká anketa pro sedm statečných

Není to tak dávno, co jsme mezi stránky Událostí umně vsunuli list papíru s hlavičkou ANKETA. Tento čin nebyl jen prostým výrazem šilenství, aby se potisklo více papíru a zničilo více lesů, nýbrž pokusem navázat kontakt s vámi (čili čtenáři), a zjistit tak váš názor na kvalitu našeho časopisu a na možnosti jeho vylepšování. Čekali jsme, že budeme zavaleni horou konstruktivních nápadů a námětů, místo toho nás obšťastnilo sedm dobrovolníků – věrných čtenářů. Nuže, žádní velcí spisovatelé nejste, ale naděje umírá poslední, tak snad příště.

Všechny vyplněné anketní lístky jsme si přečetli (dokonce několikrát a i odzadu) a veškeré nápady si nechali projít hlavou. Většinou jste s úrovní i stylem Událostí na VUT spokojeni (někteří až velmi, to zahřeje u srdíčka), jen máte obavu, zda nejsme spíše časopisem pro učitele namísto pro studenty. Aha, to je kámen úrazu. Problémem totiž je, že se mezi vámi nevyskytují žádní psavci, kteří by se chtěli do tvorby časopisu angažovat. Přemýšleli jsme dokonce o vytvoření samostatné přílohy, kterou by si dělali studenti sami, ale... Ovšem jestli se přece jen někde vyskytuje někdo, kdo v sobě a prozatím duší duši spisovatele, budeme rádi, když se přihlásí a bude spolupracovat. Mnoho (lze-li o sedmi lidech hovořit jako o mnohu) si přeje, aby se na našich stránkách uveřejňovaly informace o publikacích vydaných na VUT, a samozřejmě o skriptech. Prozatím se tyto informace vyskytovaly nepravidelně (ba možno říci sporadicky), od tohoto čísla však zavádíme novou rubriku, která vaše přání splní. Její pravidelnost a náplň bude ovšem záviset od toho, zda a jak budou naši autoři psát.

Dalším problémem, který vás zajímal, byla distribuce časopisu mimo rámec školy. Tady vás můžeme trošičku natěšit, neboť (ačkoliv doposud vychází jen v naší škole a další výtisky jsou zasílány knihovnám, všem vysokým školám a několika spřáteleným redakcím) počítáme, že v blízké budoucnosti bychom se pokusili nabídnout časopis některým firmám a podnikům, aby tak mohly být informovány o potenciálu naší školy. Také absolventům VUT zamýšlíme v upomínku na studentská léta nabídnout za symbolickou cenu odběr našeho časopisu.

Jeden z vás v anketě žádá, aby byl časopis veselejšího ducha, který je vlastní studentům i většině učitelů. Tak tedy zkusme nebrat se tolik vážně a okořenit si život trochou humoru, který také nikoho nezabije.

Ještě jednou bychom chtěli poděkovat všem, kteří přemohli svou osobu a zaslali nám své odpovědi a (pokusíme se) slíbit, že i nadále se budeme snažit dělat pro vás časopis na úrovni, se všemi důležitými informacemi (i např. z oblasti kultury), názory, populární naučnými články, novinkami, zajímavostmi a rozhovory. Držte nám palce a plivněte na rameno...

Magdalena NOVÁ, t.č. na praxi v redakci

Obsah

 č.5/97

V tomto čísle najdete:

- 3 Seznam členů Vědecké rady VUT
- 5 Koncepční priority VUT
s komentářem rektora VUT
- 6 Neformální gratulaci k šedesátinám Petra Vavřína
- 7 Rozhovor s prorektorem Petrem Dubem
- 10 Novou rubriku „Napsali či řekli o VUT“
- 11 Recenzi na novou učebnici a přehled vydaných skript
- 17 Ohlédnutí za setkáním studentů VUT
- 19 Další příspěvek do „seriálu Uzlové letiště“
- 22 Medailon věnovaný doc. ing. arch. Jaroslavu Medkovi
- 25 Hrst dojmů o výstavě Fluxus
- 29 Pozvání na český americký fotbal
- 32 Zázitek z cest Vladimíra Ustohala, tentokrát z pobytu na lodi Amsterdam

a další naše pravidelné rubriky:

Děň na fakultách
Konference, semináře
Názory, komentáře
Knihovny
Rektoři VUT
a mnohé jiné

Uzávěrka čísla: 15. května

V tomto čísle publikovali tito autoři:

Ing. Roman BOBÁK
Petra HENDRYCHOVÁ
Jitka HAVELKOVÁ
Ing. Pavel HLAVÁČEK
Mgr. Nataša JURSOVÁ
Mgr. Yvonne KONEČNÁ
Doc. Ing. Josef KOS, CSc.
PhDr. Renata KREJČÍ
Magdalena NOVÁ
Doc. PhDr. Vnišlav NOVÁČEK, CSc.
Doc. Ing. Jaroslav NOVÁK, CSc.
Doc. Ing. arch. Alois NOVÝ, CSc.
Martina OLEXOVÁ
Petr PAROLEK
Ing. Miloslav PEKAŘ, CSc.
Anna PUTNOVÁ
Milan ŘEZNÍČEK
Prof. Ing. Václav ŘÍČNÝ, CSc.
Hana ŠRÁČKOVÁ
Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.
Prof. Ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.
Doc. ing. arch. Helena ZEMÁNKOVÁ
Všem autorům za jejich příspěvky děkujeme.

Na jednání Akademického senátu VUT dne 25. března 1997 předložil rektor VUT prof. Vavřín přítomným senátorům seznam navrhovaných členů vědecké rady VUT a stručně je seznámil s jejich charakteristikou. Senát tento návrh hlasováním schválil a v tomto čísle časopisu zveřejňujeme jména interních a externích členů a stálých hostů nově jmenované vědecké rady VUT.

Interní členové

Fakulta stavební

Doc. Ing. Ladislav ŠTĚPÁNEK, CSc.	děkan
Prof. RNDr. Jan VORÁČEK, DrSc.	vedoucí ústavu matematiky a deskriptivní geometrie
Prof. Ing. Jiří STRÁSKÝ, CSc.	vedoucí ústavu betonových a zděných konstrukcí
Prof. dr. Ing. Zdeněk ŠAUMAN, DrSc.	řešitel grantového projektu VUT

Fakulta strojní

Prof. Ing. Jaroslav KADRNOŽKA, CSc.	prorektor pro tvůrčí činnost
Doc. RNDr. Petr DUB, CSc.	prorektor pro vzdělávací činnost
Prof. RNDr. Ing. Jan VRBKA, DrSc.	děkan
Prof. RNDr. Miroslav LIŠKA, DrSc.	ředitel ústavu fyzikálního inženýrství

Fakulta elektrotechniky a informatiky

Prof. Ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.	rektor
Doc. Ing. Jan M. HONZÍK, CSc.	děkan
Doc. Ing. Jiří KAZELLE, CSc.	proděkan pro vědu, výzkum, tvůrčí činnost a doktorandské studium

Fakulta architektury

Doc. Ing. Arch. Helena ZEMÁNKOVÁ, CSc.	prorektorka pro zahraniční styky
Prof. Ing. Arch. Jiří GŘEGORČÍK, CSc.	vedoucí ústavu urbanistické tvorby
Prof. Ing. Jiří VAVERKA, DrSc.	vedoucí ústavu stavebních konstrukcí a techniky prostředí

Fakulta technologická

Doc. Ing. Petr SÁHA, CSc.	prorektor pro rozvoj
Prof. Ing. Antonín KLÁSEK, DrSc.	proděkan pro tvůrčí činnost
Prof. Ing. Ferdinand LANGMAIER, DrSc.	vedoucí katedry kožedělné technologie

Fakulta podnikatelská

Doc. Ing. Karel RAIS, CSc., MBA	děkan
Prof. Ing. Petr NĚMEČEK, DrSc.	zástupce ředitele ústavu ekonomiky a managementu, místopředseda AS

Fakulta chemická

Prof. Ing. Lubomír LAPČÍK, DrSc.	děkan
Doc. RNDr. Jaroslav CIHLÁŘ, CSc.	vedoucí odboru keramiky ústavu materiálového inženýrství FS

Fakulta managementu a ekonomiky

Doc. PhDr. Alois GLOGAR, CSc.	děkan
Prof. Ing. František TRNKA, DrSc.	ústav podnikové ekonomiky

Členové z Fakulty výtvarných umění dosud navrženi nebyli vzhledem k tomu, že se na této fakultě v uvedené době připravovalo opakování voleb do senátu a voleb děkana.

Externí členové

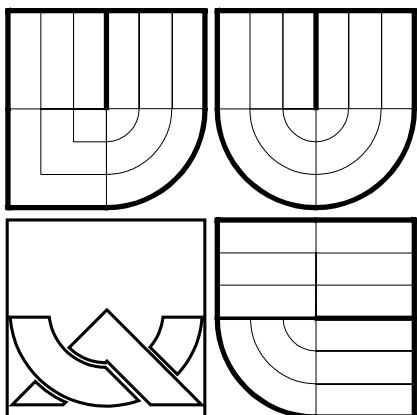
Prof. RNDr. Stanislav ZIMA, DrSc.	rektor VFU Brno
Doc. Ing. Pavel FIALA, CSc.	prorektor pro vědu a výzkum ČVUT v Praze
Doc. Ing. Vladimír ŽIDEK, CSc.	prorektor pro zahraniční styky a informatiku MZLU Brno
Prof. Jiřina KOLMANOVÁ	prorektorka pro studijní, pedagogickou, uměleckou a výzkumnou činnost JAMU Brno
Pplk. doc. Ing. Vladimír ČECH, CSc.	prorektor pro koncepci a rozvoj VA Brno
Prof. RNDr. Jaroslav JONAS, CSc.	proděkan pro vědu, výzkum, zahraniční styky a PGS, PřF MU Brno
Prof. Ing. Stanislav ANTONICKÝ, DrSc.	Institut dopravy, Fakulta strojní, VŠB– TU Ostrava
Ing. František KUBELKA	vrchní ředitel sekce průmyslu, MPO Praha

Stálí hosté

Prof. Ing. Emanuel ONDRÁČEK, CSc.	<ul style="list-style-type: none"> • od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha • rektor VUT v Brně od 1. 2. 1991 do 31. 1. 1994
--	--

- Ing. Josef KNĚZEK, CSc.** – FAST
- člen podborové komise GA ČR „Architektura, stavebnictví, doprava“
 - 30 let výzkumný pracovník VÚ stavebních hmot Brno, oblast výzkumu kompozitních materiálů a jejich aplikací ve stavebnictví
 - republiková i mezinárodní normalizační činnost
 - úzká spolupráce s odbornými ústavy fakulty při přípravě projektů pro udělení grantů
- Ing. Miroslav ČERMÁK, CSc.** – FAST
- ředitel s. r. o. Stavoprojekta, dříve náměstek ředitele projekční organizace Stavoprojekt Brno
 - místopředseda ČKAIT, předseda regionální sekce ČKAIT
 - cenné zkušenosti z oblasti projektování, vývoje a řízení ve stavebnictví
 - dlouholetý čelný představitel Českého svazu stavebních inženýrů
 - úzká a dlouholetá spolupráce s fakultou
- Doc. Ing. Václav SKLENIČKA, DrSc.** – FS
- ředitel, Ústav fyziky materiálu AV ČR
 - úzká spolupráce v oblasti výuky (doktorandské studium), vědecké oblasti (společné projekty)
- Ing. Richard KUBA, CSc.**
- předseda Dozorčí rady ABB, ředitel Power Generation Segment
 - generální ředitel První brněnská strojírna v letech 1990 – 1996
 - od roku 1994 honorární konzul Rakouska v ČR se sídlem v Brně
 - dlouholeté zkušenosti s uváděním do provozu velkých energetických zařízení (Bulharsko, Rumunsko, Jugoslávie, nejnověji Mělník III)
- Ing. Jiří PÁNEK** – FEI
- ředitel a. s., ORGREZ, dříve pracovník s. p. ORGREZ
 - dlouholetá spolupráce s FEI (dříve FE) při obhajobách státních závěrečných prací a výstavbě studijních programů oboru silnoproudá elektrotechnika a automatizace měřicí techniky
- Ing. arch. Jaroslav JOSÍFEK** – FA
- v červnu 1992 jmenován Radou města Brna hlavním architektem města
 - odborník v otázkách urbanismu, územního plánování a péče o životní prostředí
 - autor řady územních plánů sídelních útvarů, historických jader, průmyslových zón
 - spolupráce na koncepci péče o životní prostředí jižní Moravy
- Ing. arch. Václav MENCL** – FA
- senátor Parlamentu ČR
 - náměstek ministra, Ministerstvo pro místní rozvoj
 - dříve pracovník urbanistického střediska Stavoprojektu a Výzkumného ústavu výstavby a architektury
 - práce na územní plánovací dokumentaci některých jihomoravských sídelních útvarů a na úkolech souvisejících s otázkami stavby měst
- Ing. Radomír ZBOŽÍNEK** – FT, FaME
- generální ředitel a. s. ZPS, Zlín
 - spolupráce s fakultami v rámci projektu „polyinfo“, při vzniku univerzitní knihovny
 - sponzorství
 - výrazná podpora rozvoje vzdělanosti v regionu
- Ing. Jaromír SCHNEIDER** – FT, FaME
- bývalý ministr, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha
 - ve funkci primátora Zlína výrazně podporoval fakultu v oblasti bytové výstavby a dislokace
- Ing. Jaroslav VAŠEK** – FP
- ředitel, Česká národní banka Praha
 - přední bankovní odborník v ČR, přirozená autorita v bankovních kruzích
 - spolupráce v pedagogické oblasti – inženýrské studium „Podnikové finance a obchod“
- Doc. Ing. Jan SOLAŘ, CSc.** – FP
- ředitel, První brněnská strojírna, Velká Bíteš
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; od roku 1990 umožňuje aplikovat výsledky fakultního vědeckého a odborného bádání do podmínek českých strojírenských firem
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; vliv na současnou strategii vědecko-výzkumné práce na fakultě
- Ing. Miroslav ČÁSLAVSKÝ** – FP
- od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; ředitel, Finanční úřad města Brna
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha, přední odborník na daňovou problematiku v ČR, který významně ovlivňuje obsahovou náplň bakalářského studia „daňové poradenství“
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; spolupráce na výzkumných aktivitách fakulty v oblasti daní
- Ing. Libor MARTÍNEK** – FCH
- od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; generální ředitel a. s., Jihomoravská plynárenská, odborná praxe závod Litvínov
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; renomovaný odborník v oboru petrochemie a chemie paliv
 - od září 1993 náměstek ministra, MŠMT Praha; pravidelný účastník doprovodu předsedy vlády při cestách do oblastí ropných nalezišť plynu

Koncepční priority VUT

Vědecká rada Vysokého učení technického v Brně, jmenovaná v novém složení pro období únor 1997 až leden 2000, schválila na svém prvním zasedání dne 25. 4. 1997 následující zásady jako koncepční priority VUT:

1. V oblasti vzdělávací činnosti lze konstatovat, že celkový počet studentů na českých vysokých školách dosahuje ustálené hodnoty (cca 160 000 studentů) a též vzhledem k demografickému vývoji se nebude dále zvyšovat. Důraz je třeba v první řadě klást na kvalitu vzdělávání, která je přímo závislá na vlastní tvůrčí práci učitelů. Některé kroky realizované bezprostředně po roku 1989 (zejména rozvolněnost studia v čase i volba kurzů jednotlivými studenty) vedly k podstatnému zvýšení nákladů na výuku. Je nezbytné hledat cesty ke snížení nákladnosti výuky, zejména zvýšením podílu individuálních studijních aktivit studentů a jejich účastí na řešení vědecko-výzkumných projektů. Za důležité považujeme, aby studijní plány odrážely současný stav poznání, zohledňovaly nové postupy pedagogické a vyhovovaly i potřebám průmyslové sféry.

2. V činnosti všech pracovníků školy, v přímé výuce i v každodenním styku se studenty je nutno mít na paměti morální a společensko-výchovnou roli univerzity. Stále více se přesvědčujeme o tom, že základním nedostatkem a brzdou ve vývoji naší společnosti směrem k plnoprávnému členství v rodině vyspělých národů jsou právě nevhodné návyky a morální poklesky, dílem přetrvávající z minulé doby, dílem doprovázející někdy až příliš razantní nástup tržních principů. Je naší povinností převzít svůj díl odpovědnosti za výchovu nové generace techniků i v této oblasti. Stále se zvyšující odpovědnost technické inteligence za všechny důsledky technického pokroku, zejména kulturní i společenské, naší roli umocňuje.

3. Tvůrčí činnost – vědecko-výzkumnou, inženýrskou a uměleckou činnost – ve všech formách (základní i aplikovaný výzkum, řešení úkolů pro průmysl a další) považujeme v této chvíli za klíčovou oblast práce vysoké školy technického zaměření. Odtud lze očekávat zlepšení ekonomických podmínek školy, které jsou a zřejmě ještě delší dobu budou poměrně svízelné. Je úkolem vedení školy i fakult, aby vytvářelo podmínky pro kvalitativní i kvantitativní zvýšení této činnosti tak, aby převážná většina akademických pracovníků byla aktivní ve všech formách tvůrčí činnosti. Za uskutečnění těchto záměrů jsou spoluodpovědní zejména vedoucí ústavů. Hlavním problémem VUT je nedostatek mladých kvalitních pracovníků. Z toho důvodu bude vedení usilovat o zlepšování sociálních podmínek zaměstnanců VUT.

4. VUT oslaví v závěru tohoto funkčního období 150 let trvání školy. Je třeba, aby toto významné výročí zastihlo školu ve stavu, který odpovídá požadavkům na moderní univerzitu třetího tisíciletí. To se týká i její dislokace. K tomu směřuje úsilí vedení VUT o dokončení základní koncepce tří brněnských areálů a výstavbu důstojného centra školy v budově na Antonínské ulici.

Prof. Ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.
rektor VUT

Vědecká rada VUT jednala poprvé v novém složení

Dne 25. 4. 1997 se uskutečnilo první zasedání vědecké rady VUT v novém složení. Nová je zejména účast většího počtu významných odborníků z praxe, kteří mají status stálých hostů. Vedení VUT se tímto způsobem snaží zesílit vazby školy s průmyslovou sférou a zároveň akceptovat, že tito exponovaní lidé se nebudou moci zúčastňovat všech zasedání, a pokud by byli řádnými členy, mohla by jejich absence blokovat přijetí časově naléhavých usnesení. VR VUT má nyní 33 řádných členů, z toho 25 z řad zaměstnanců VUT, a 14 stálých hostů.

Za klíčové považujeme schválení koncepčních priorit školy (viz článek na této straně – pozn. red.) Toto prohlášení obsahuje čtyři body, které mají charakter rámce, jehož konkrétní naplnění je nyní úkolem vedení VUT. K tomu zatím jen stručný komentář.

V prvním bodě je deklarováno stanovisko VR VUT k prioritě kvality vzdělávacího procesu. Aktuálnost této obecně jistě nezpochybnitelné myšlenky vychází z existence personálních, ekonomických i obytných limitů, které jsou objektivně dány. Za vážný považujeme pokles úrovně znalostí uchazečů o studium na některých fakultách. To vede k úvahám o rozšíření (na některých oborech zavedení) bakalářského studia. Jsou k tomu i důvody ekonomické a zdá se, že i průmysloví manažeři si začínají na tento nový druh techniků zvykat. Pro nás jde o základní otázku sériové či paralelní výuky. Na druhé straně máme názor, že bakalář není zejména takový student, který nebyl schopen dosáhnout inženýrské (magisterské) hodnosti, ale že je to jinak orientovaný, a tudíž i studiem připravovaný technik. K problematice bakalářského studia jsme uspořádali seminář již před 2 roky a zřejmě bude nutné se touto věcí urychleně zabývat znovu.

Druhý bod prohlášení VR VUT je věnován zodpovědnosti školy za morální a společenskou výchovu našich studentů.

Současný stav naší společnosti a zejména poměry v oblasti tzv. podnikání nás nutí věnovat tomuto problému zvýšenou pozornost. Často se konstatuje, že v porovnání s absolventy zahraničních škol jsou naši studenti méně aktivní, méně dynamičtí, prostě se neumí atraktivně prezentovat a prosadit. Jen zdánlivě je to v rozporu s našimi stesky na občasnou aroganci, nedostatek slušného společenského chování a morálky. Ve skutečnosti to spolu úzce souvisí a je naší povinností to studentům správně vysvětlovat. Podtrhujeme význam osobního příkladu všech zaměstnanců školy. Chceme naše studenty brát jako plnoprávné spolupracovníky. K dosažení tohoto cíle je třeba snahy z obou stran.

Ve třetím bodě VR VUT konstatuje naprostou nezbytnost tvůrčí činnosti všech pedagogických pracovníků i celých ústavů. I zde přímé spojení s průmyslem je prvořadé nejen z ekonomického hlediska.

Blíží se významná výročí VUT jako školy i některých fakult zvlášť. Snahou vedení je dokončit do roku 1999 nejen dislokační soustředění fakult, tak jak bylo stanoveno již v roce 1994, tj. do tří areálů, ale dořešit i prostorové roztržení celoškolských útvarů a rektorátu. Jde o ústřední knihovnu, archiv, CVIS, výpočetní středisko se superpočítačem a další. Příležitost k tomu se naskýtá v budově na Antonínské ul. 1, která zřejmě nebude objektem restituice. Řada českých vysokých škol využila svých výročí k získání individuální cílené dotace. Chceme učinit totéž a realizovat tento projekt tak, abychom mohli VUT představit na prahu nového tisíciletí jako školu připravenou a schopnou nést označení „moderní univerzita technického zaměření“ v celé šíři významu těchto slov.

Petr VAVŘÍN

Mladý šedesátník

„Stárnou jen lidé bez zásad.“ (Börne)

Lidová moudrost a teta Kateřina praví, že každý je tak mlád (stár), jak se cítí. Já bych to ještě doplnil – a jak ho vnímá okolí. V minulých dnech oslavil své šedesáté narozeniny náš pan rektor – prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc. Jsem přesvědčen, že jeho spolupracovníci a ti, kteří ho znají dobře (já zcela určitě) ho vnímají jako nesmírně čínorodého člověka se stále mladistvým zápalem a invencí pro řešení problémů, které přináší doba. A problémy, které musí řešit člověk, který stojí v čele tak heterogenní struktury, jakou je Vysoké učení technické, je v této hektické době skutečně nemálo. Navíc jde mnohdy o problémy, které, vlivem vnějších a neovlivnitelných podmínek, ani nemají optimální řešení. Přesto jsem přesvědčen, že je až dosud dokázal řešit s přehledem a ku prospěchu celé akademické obce VUT. Už slyším, jak někteří říkají, že tuto ódu píše ten pravý. Ano, jsem blízký přítel prof. Vavřína (pro mne a pro mnohé Petra) již téměř 40 let, ale právě to mně dává možnost posoudit ho při této příležitosti nejen jako rektora, ale i jako člověka. Na svou obhajobu dodávám, že jsem byl k sepsání tohoto článku vyzván a že jsem dlouho váhal, protože jsem tušil, že mně jubilant bude spílat. Hodlám být zcela objektivní a mí spolupracovníci by vám jistě dosvědčili, že jsem vždy říkal pouze to, o čem jsem byl skálopevně přesvědčen, a že mé názory byly a jsou nezřídka nekomfortní (mnohdy i ve vztahu k vedení této školy).

Při těchto příležitostech bývá zvykem uvádět autobiografická data, životní úspěchy jubilanta, kdy a kde byl, jaké funkce zastával, jaká ocenění získal, jaký je odborník apod. Tak právě toto činit nehodlám. Pokud vás zajímají tyto skutečnosti, nahlédněte do příslušných databází. Dnes už je to možné a nosí se to. Pokud vím, tak ještě nebyl na Pobřeží slonoviny a nezískal dosud Nobelovu cenu a Řád bílého lva... Pro mne je daleko důležitější, že se prof. Vavřín ani v této vysoké funkci nezměnil jako člověk, a to už není vůbec běžné. Asi by to zasloužilo bližší zkoumání a možná by se našly i jisté sociologicko-přírodní zákonitosti v tom, že velká většina lidí, kteří se ocitnou na vysokých postech, se rychle a z gruntu mění – bohužel obvykle k horšímu. Snad nejzřetelnější je to u politiků a zejména u těch nejvyšších. Najednou začínají rozumět všemu, přestávají komunikovat a zajímat se o názory jiných. Tím více oceňuji, že prof. Vavřín patří k výjimkám, které tento jev nepostihl, a tím více si ho vážím (podobným příkladem je z naší akademické obce, dle mého soudu, prof. Ondráček, ale našli by se jistě i další).

Druhým (jistě ne posledním) a pro mne velmi důležitým kladem osobnosti jubilanta je skutečnost, že si, na rozdíl od mnoha jiných, již na začátku svého prvního funkčního období stanovil jasné cíle, kam hodlá VUT směřovat tak, aby se z něho postupně stala technická univerzita v tom nejlepším slova smyslu, která by byla akceptována nejen u nás, ale i v zahraničí. A tyto nemalé cíle se prof. Vavřín s většími či menšími úspěchy snaží naplňovat. Ani toto není vždy obvyklé a mnozí funkcionáři (opět lze najít příklady ve vysoké politice) mě často svou činností připomínají hasiče, kteří pouze hasí menší či větší požáry, které ale vznikly absencí prevence a dlouhodobějšího programu). Prof. Vavřín si svou roli nijak nezlehčil, ale naopak výrazně zkomplikoval. Vzhledem k tomu, že pamatuji již pěknou řádku rektorů této školy, mohu konstatovat, že právě během jeho prvního a nyní i druhého funkčního období se na VUT udála řada zásadních a vesměs pozitivních změn, které ve svých důsledcích ne vždy a ne všichni dokážeme v této chvíli ocenit. Ale i to je, koneckonců normální.

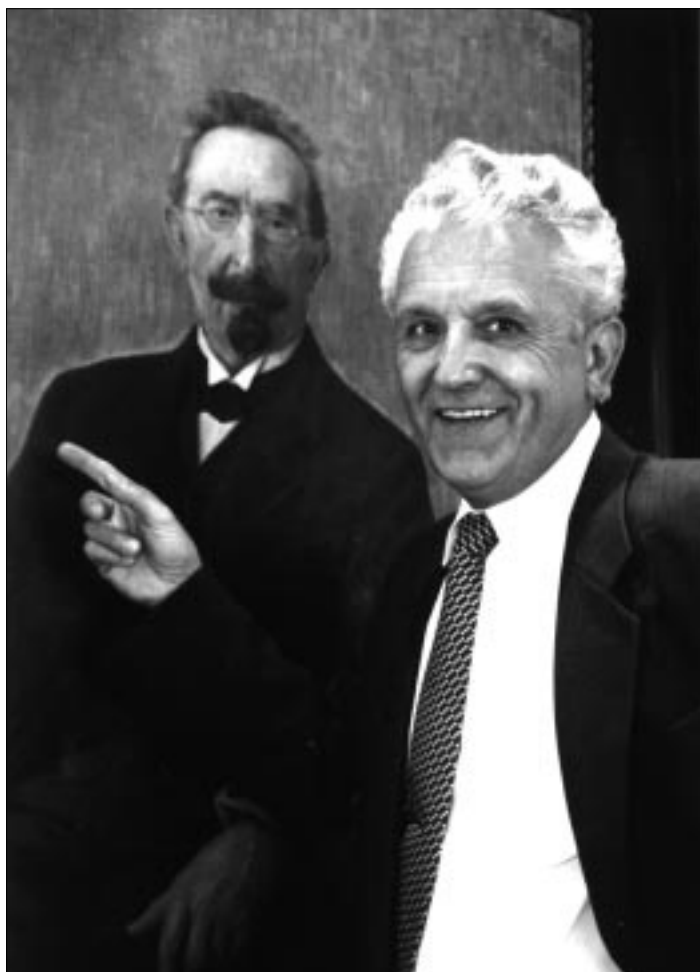
V dnešní době bývá v mnoha populárních i odborných tiskovinách zvykem uvádět testy nových výrobků. Možná se to některým bude zdát nevhodné, ale v rámci akademických svobod vyjadřování názorů si dovolím obdobným způsobem otestovat novopeceného šedesátníka, který je na našem trhu již čtvrtým rokem (dobu jeho působení na škole, s ohledem na to, že je totožná s mou, nebudu raději ani uvádět).

(Vysvětlivky: nejvyšší kvalita...5)

Design	5
rétorické schopnosti.....	5
schopnost komunikace s podřízenými a se studenty.....	5
ujasněnost cílů.....	5
pracovitost.....	5
sportovní výsledky.....	4 (slabší backhand)
znalost Švejka.....	5 (docent švejkolog)
manuální schopnosti.....	5 (postavil chatu a řadu letadýlek)
karetní schopnosti.....	5 (taroky, mariáš, 1. liga v bridgi)
hudební schopnosti.....	5 (klavír, kytara ?, zpívá dobře a nahlas)
cena.....	? (neznám plat rektora)
některé další schopnosti.....	? (podléhají utajení)

Na závěr Ti, Petře, přeji jménem akademické obce naší školy a především jménem svým a dalších přátel, všechno nejlepší k Tvým kulatým narozeninám, hodně zdraví a neutuchající elán, dobré a výkonné spolupracovníky a zejména mnoho úspěchů v další práci. Doufám, že mně odpustíš poněkud lehčí tón této gratulace, a věřím, že nebude příliš vadit ani čtenářům Událostí.

Václav ŘÍČNÝ

První a současný rektor VUT na snímku Anny Peckové

Doc. RNDr. Petr Dub, CSc.

Novým a nejmladším z pěti prorektorů, jmenovaných 1. února 1997 pro nové tříleté funkční období, se stal dosavadní proděkan Fakulty strojní Petr Dub. Oblastí jeho působení na VUT je vzdělávací činnost, jíž se věnoval v předchozím období coby akademický funkcionář fakulty a která souvisí úzce se studenty. Právě o nich jsme si v rozhovoru s panem prorektorem Dubem nejvíce povídali.

Když vás pan rektor před členy Akademického senátu VUT jmenoval novým prorektorem, vyzvedl jako jednu z vašich předností váš poměrně mladý věk a také to, že jste byl oblíben mezi studenty v době vašeho působení jako proděkan na fakultě strojní. V čem podle vás můžete najít společnou řeč se studenty?

Universitas představuje jednotu akademické obce, jednotu učení a bádání. Řečeno také jinak, univerzita je místo, kde studenti spolupracují se svými učiteli. Tomuto ideálu, který vyrůstá z tradice univerzity, bychom se měli blížit. Jednou z podmínek kvality univerzity a jejího řízení je přímá účast studentů na životě školy, u studentů vyšších ročníků například formou jejich spolupráce na projektech řešených na ústavech. Studenti nemohou být v roli pouhých zákazníků, ale také spolupracovníků. Je na místě postupovat k nim jako k rovnocenným partnerům, kteří jsou nedílnou součástí akademické obce. Takto lze pak s nimi společnou řeč najít.

Jak se vám naši studenti jeví, jaká je s nimi spolupráce, jsou dostatečně aktivní, dokáží se zajímat o dění na škole a jsou schopni a ochotni to nějak ovlivňovat?

Musím říci, že obecně aktivita studentů není taková, jak bychom si všichni přáli. Avšak tento stav je podobný na všech vysokých školách. Studenti jsou výrazně aktivní v případě nějaké závažné potřeby ve společnosti či ve škole. Nelze však generalizovat, ze své zkušenosti proděkana fakulty strojní musím říci, že se studentskou částí akademického senátu fakulty se nám spolupracovalo velice dobře. Studenti tam hráli pozitivní roli, byli přístupní diskusi, a i při složitějších jednáních se snažili najít to věcné jádro problému. Samozřejmě je nutné tolerovat a respektovat, že mají jiný úhel pohledu a tudíž i jiný postoj k řadě otázek.

Podíváme-li se na situaci na VUT jako celku, musím ocenit aktivity nově konstituované Rady studentů. A mezi tyto aktivity zdaleka nepatří jen zdařilý ples VUT, dokumentovaný v minulém čísle Událostí. Věříme, že prostřednictvím Rady se více studentů začne aktivněji účastnit života školy.

Někteří ze starších učitelů poukazují na obrovský morální úpadek dnešních studentů, na jejich vulgárnost, nevhodné společenské chování a nedostatek úcty. Co si o tom myslíte vy?

Jistě, v některých případech je to pravda. Přitom mnohdy jde spíše o nedostatek kultivovanosti chování ve společnosti než o zlou vůli. Negativní jevy vždy poutají pozornost a více utkví v paměti, i když se týkají třeba jen několika mála procent studentů. Standard, slušnost, běžné chování přijímáme jako něco samozřejmého, a tedy se nad tím nepozastavujeme. Rozdíly mezi studenty a pedagogy samozřejmě jsou – věkové nebo znalostní, má-li však být univerzita místem, kde se spolupracuje, tak při této spolupráci by tyto rozdíly neměly být bariérou. Například na anglických univerzitách je běžné, že se tam vzájemně oslovují křestními jmény, což není záležitost nikterak familiérní, a připočteme k tomu i ten fakt, že rozdíly mezi tykáním a vykáním tam neexistují. Vztah k člověku se však odráží ve stylu vyjadřování, volbě slov, v dikci, mimice i gestech, v celkové atmosféře, kterou svým postojem vytváříme. Tedy úcta k člověku může být projevena mnohem subtilněji a inteligentněji než třeba přesným výčtem všech titulů, jimiž je dotyčný pedagog ověněn, nebo hlubokou úklonou. Vysoká odpovědnost leží na učitelích. Ti by měli vytvářet intelektuálně příznivé prostředí, rozvíjet u studentů úctu k vědění, pravdě a lidským hodnotám.

Na co zejména chcete v nejbližší době upřít pozornost při svém působení ve funkci prorektora?

V prvé řadě bude třeba se věnovat informačnímu systému naší vysoké školy, což je důležité nejen pro interní informovanost, ale i pro naši prezentaci navenek, aby o naši školu byl větší zájem, aby se o ní víc

vědělo. Vždyť například i středoškoláci si prohlížejí WWW stránky. Zajisté i naši studenti budou pečlivě nahlížet třeba do studijních plánů. Já například navrhuji, aby v systému Student byla doposud stručná anotace kurzu podstatně rozšířena o rozsáhlou charakteristiku kurzu s přesným vymezením daného předmětu, jeho cíle, souhrnu potřebných znalostí, s podrobnou osnovou a samozřejmě i s přehledem základní literatury, z níž daný kurz vyrůstá.

S informačním systémem souvisí současný proces evaluace, o který usilujeme. Nelze evaluovat, pokud informace nejsou dobře dostupné. Zveřejnění kvalitních informací, např. o studijních programech nebo řešených vědecko-výzkumných projektech, je první etapou evaluace.

Zahájit proces evaluace považuji za důležitý úkol, který před námi stojí. Zdůrazňuji, že evaluace není jednorázová akce, ale jde o proces, o soustavné společné přemýšlení o tom, co a jak děláme. Odpovědi na otázky – na co se zejména zaměřit, jak postupovat nebo jaká kritéria stanovit – musí vyplynout z naší diskuse, kterou jsme zahájili. Dobře podněty přitom jistě můžeme najít v zahraničních univerzitách, kde systematické hodnocení kvalit nejen vědecko-výzkumné činnosti, ale také vzdělávací probíhá již řadu let.

Jak hodnotíte současný stav zájmu absolventů středních škol o studium na VUT?

Není zcela nepříznivý. Myslím si, že k výraznému propadu počtu studentů na VUT například v souvislosti s poklesem populační křivky nedojde. Na druhé straně nemůžeme očekávat nárůst, pokud nechceme snížit kvalitu našeho vzdělávání a přeorientovat se ve velké míře na nižší terciální vzdělávání. Bude možná nutné provést restrukturalizaci oborů, zamyslet se nad tím, zda všechny obory musí být vyučovány na magisterské nebo inženýrské úrovni, možná, že větší procento studentů by mohlo končit jako bakaláři. Podíl bakalářského studia by však neměl být dominantní, neboť v případě, že by převládlo, ohrozilo by to tvůrčí činnost a atmosféru na univerzitě. Zatímco bakalářské studium je přípravou na výkon určitého vysokou kvalifikací vyžadujícího povolání, inženýrské studium učí člověka myslet, být tvořivý a schopný poznatky rozvíjet ve vědě i praxi.

Na některé fakulty se hlásí studentů mnohonásobně více, než je možné přijmout, na jiné možná méně, než je žádoucí. O které obory je mezi absolventy středních škol největší zájem a které patří z hlediska současné tržní potřeby mezi nejžádanější?

Nejatraktivnějším oborem na VUT je bakalářské studium daňového poradenství na podnikatelské fakultě, je to nový obor, který byl před čtyřmi roky na naší škole

škole zaveden vzhledem k jeho potřebě v nových tržních vztazích, do nichž společnost vstoupila. Velký počet uchazečů se hlásí též na Fakultu managementu a ekonomiky ve Zlíně. S velkým zájmem o studium se setkáváme i na fakultě architektury a fakultě výtvarných umění, kde však probíhá přísná selekce uchazečů, která klade nároky na jejich talent. Avšak nelze tvrdit, že zájem či nezájem o studium oborů souvisí vždy s potřebou ve společnosti. Například zájem o studenty strojní fakulty je v poslední době větší, než je volný počet jejich absolventů, neboli podniky nabízejí větší počet pracovních míst, než který stačí počet absolventů obsadit. Jen částečně to souvisí s tím, že ne všichni absolventi se v praxi věnují přesně tomu oboru, který vystudovali. Avšak nemusí nás to rmoutit, vždyť to zároveň svědčí o tom, že naše vzdělání je dostatečně široké, vskutku univerzitní, které umožňuje absolventům širší uplatnění v praxi.

Co byste doporučil fakultám, které chtějí zvýšit zájem o určité studijní obory mezi absolventy středních škol?

Povinností každé fakulty je inteligentním a razantním způsobem, nikoliv vnučováním, se na středních školách představit. Tento hlas fakult, byť opakovaný, není přece jen zcela dostatečný. Tady musí sehrávat svou roli také průmyslové podniky, které absolventy daných fakult a oborů vysloveně potřebují. Všude připomínám, že chtějí-li podniky dostatek kvalitních absolventů vysokých škol, měly by oslovovat už středoškoláky a dávat o tom vědět i v tisku, rozhlasu, televizi. Tedy nečekat na výsledek, ale být aktivní.

Blíží se období přijímacích zkoušek. Co udělat pro to, aby přijímací řízení dopadlo co nejobektivněji a nejspravedlivěji, přineslo co nejvýhodnější výsledek pro naši školu a její další rozvoj?

Příprava přijímacích zkoušek je úkol nelehký a velmi zodpovědný, který vyžaduje trpělivost a velkou zkušenost. Jsem velice rád, že příprava přijímacích zkoušek z matematiky a fyziky na našich třech velkých fakultách je již po několik let koordinována a na tvorbě zadání úloh se podílí tým zkušených a zodpovědných odborníků.

Je velice obtížné spravedlivě a objektivně vybrat například 60 uchazečů z přihlášených 4 tisíc. Myslím si, že v takovém případě by se mělo přijímací řízení přetvářet z jednorázového aktu na proces, který by v etapách umožnil objektivnější a spravedlivější výběr. Jisté představy máme a diskutovali jsme je s děkany především ekonomicky orientovaných fakult. Naskytá se otázka, do jaké míry by měly být přijímací zkoušky lehké či těžké. Na fakultách, jejichž kapacita to umožňuje, by bylo vhodné dát příležitost většímu počtu studentů, kteří prokázali své schopnosti buď u maturitních zkoušek, nebo u přijímacích zkoušek na vysokou školu. Zkoušky by se ale v žádném případě neměly stát pouze nějakou formálností, kde se laťka nasadí libovolně nízko. Přijímací zkoušky by

měly mít vypovídací hodnotu a při rozhodování o výběru uchazečů by se na jejich výsledek měl brát zřetel. Je žádoucí postavit laťku přiměřeně potřebám fakulty. Nejlepším výsledkem přijímacího řízení by samozřejmě bylo, kdyby se podařilo přijmout právě ty studenty, kteří pro studium daného oboru mají předpoklady. I když se však do výběru dostanou studenti, kteří pro studium nadání nemají nebo o studium nemají dostatečný zájem, náročnost studia jim nakonec nedovolí na škole zůstat. Jde ale o to, aby takoví studenti opouštěli fakultu co nejdříve během prvního semestru, který lze chápat jako „prodloužené přijímací řízení“.

Studium inženýrských disciplín, které vyžadují vedle tvůrčího technického myšlení nemalé znalosti z oblasti přírodních věd a matematiky, vždy bylo, je a bude náročné. Průchod prvními dvěma ročníky není snadný. Například na fakultě strojní prochází úspěšně těmito ročníky zhruba 60 % studentů. Je to možná způsobeno i skladbou uchazečů, tím, že ti nejspolečnější uchazeči jdou často studovat na jiné fakulty. Ovšem na druhé straně se může stát, že studenti, kteří na středních školách nevykazovali nejlepší výsledky, mohou na vysokých školách být nejednou úspěšnější, když je začne bavit obor, který studují.

V současné době studenti volají po tom, aby byla skripta vydávána v elektronické podobě. Myslíte si, že tato forma bude nakonec většině studentů více vyhovovat a že jsou na ni připraveni – hmotně i psychicky?

Mezi studenty je více počítačů, než si myslíme, a také na fakultách mají studenti možnost pracovat s počítači, takže otázka materiálního zabezpečení se překážkou nestane. Jiná věc je, zda je tato forma studia ve všech případech vhodná. Pravděpodobně ne. Myslím, že je dobré to vyzkoušet jako doplněk k tištěným publikacím, které v žádném případě nemůžeme odbourat, neboť kniha je součástí lidské kultury. Rozhodně tedy budeme podporovat, aby zejména učebnice s tématy, která mají větší časový přesah do budoucnosti, vycházely v tištěné formě, avšak nebráníme se elektronickým skriptům, jejichž použití bude v některých případech operativnější.

Někdy se setkávám s názory, že distanční vzdělání není – zvláště na vysoké škole technického typu – nejvhodnější formou studia, že nemůže přinášet takové kvality jako denní studium. Myslíte si to také? Jaké jsou podle vás jeho výhody, možnosti, perspektivy?

Distanční vzdělání nabízí možnosti těm, kteří by už prezenční studium nemohli kvůli věku či zaměstnání absolvovat. Bude lépe k této otázce přistupovat pozitivně, to znamená říkat spíše, které obory se pro distanční formu studia hodí. Distanční studium musí být ovšem velmi propracované, jak to ostatně známe ze zemí západní Evropy. Vyžaduje přípravu velice specializovaných textů a souboru testů, otázek,

korrespondenčních seminářů, čímž se toto studium stává velmi nákladným. Dokážeme si dobře představit distanční formu studia v oblasti ekonomických oborů, avšak mnohem hůře třeba na takových lékařských fakultách a rovněž tam, kde se studují experimentální obory. Kde je velká míra laboratorní výuky, např. v oboru chemického inženýrství, tam distanční vzdělání jednoduché nebude. Osobně se domnívám, že technické inženýrské studium ve všech oborech nemůže být plně distanční, ale jisté etapy studia mohou být prováděny distanční formou doplněnou prezenčním studiem. Každopádně distanční studium je velmi náročné a vyžaduje koncentraci sil a prostředků. V zemích západní Evropy jsou na podporu distančního vzdělávání vytvářena centra, která mají pobočky. Fakulty hrají roli konzultantů, připravujících náplň studia, zatímco technickou realizaci provádějí tato bohatě dotovaná centra distančního vzdělávání. I na našem VUT je zárodek takového centra, je to však zatím docela malá, ale velmi aktivní jednotka, podobná jsou i na jiných školách. To, že takovéto kvalifikované centrum bylo na naší škole ustaveno, považuji za velmi moudré a prozíravé. Toto centrum je mimo jiné zapojeno do řešení projektu Fondu rozvoje vysokých škol, který se věnuje přijímacímu řízení, a právě využití prvků technologie distančního vzdělávání v procesu přijímacího řízení se jeví jako velice užitečné.

Tu a tam mě někteří, ať už studenti nebo učitelé, upozorňují na nedostatky v práci studijních oddělení fakult. Nedá se to samozřejmě zevšeobecnovat, jedná se o konkrétní případy, přesto však bych se vás ráda zeptala, co by se mělo v této oblasti zlepšit, jak učinit celý tento aparát pružnějším, aby se učitelé mohli plně soustředit na svou práci a studenti zase na své studium, místo toho, aby jim administrativní nedostatky komplikovaly život?

Zefektivnit jde všechno. V žádném případě nemohu souhlasit s názorem, že studijní oddělení jsou příčinou toho, že studenti nemůžou studovat a učitelé učit, i přes to, že v určitých obdobích je administrativní zátěž. Na všech fakultách se teď zavádí systém Student, který – jak doufáme – celou tuto oblast zefektivní a zjednoduší, a to nejen pro učitele či studenty, ale též pro pracovníky studijních oddělení. Jako někdejší proděkan na fakultě strojní musím konstatovat, že práce referentek v těchto studijních odděleních není vůbec snadná. Je to nejen zodpovědná práce s daty, ale také kontakt a jednání se studenty, kteří si ne vždy počínají kultivovaně.

Pan rektor vytýčil jako jeden z nových požadavků takzvané zlevnění výuky. Jakým způsobem toho bude třeba docílit a nehrozí přitom, že se zároveň sníží i kvalita vzdělávání?

Nazvěme to raději zefektivněním výuky. Každopádně se nebudou rušit obory, které jsou kvalitní, tradiční

a mají personální zabezpečení. Z dosavadní skupinové výuky by se ale mělo přecházet k výuce individuální, tedy samostudiu. Tomu napomáháme i materiálně. Jak víte, budují se ve všech areálech naší školy studovny, které se studenti naučili velice rychle využívat. Dalším prvkem na této cestě je zapojování studentů, a to zejména vyšších ročníků inženýrského nebo magisterského studia, do bezprostředních tvůrčích aktivit ústavů. Tím by se významně posílila úloha diplomových prací a projektů. Jejich témata by měla souviset s úkoly, které se řeší na těchto ústavech. Studenti by tak dostali příležitost se konkrétní činností podílet na řešení problémů, což by jim přinášelo i větší radost a uspokojení. Vyžaduje to však učitele nápadité, kteří jsou sami tvůrčími pracovníky, a mají tedy co nabídnout. Nemohu zakrývat, že takováto forma studia je pro učitele namáhavější, totiž vymyslet zadání vhodných dílčích projektů není nijak jednoduché. Avšak přináší to nejen větší vzdělávací efekt, ale zvyšuje se tím i kapacita školy v oblasti tvůrčí činnosti. Studenti by se na škole měli učit i prezentovat výsledky své práce, svého bádání, vést na seminářích diskusi, učit se pracovat v týmu. Takže důsledkem takové transformace vzdělávacího procesu by bylo snížení počtu hodin povinné kolektivní výuky a větší míra zapojení studentů do řešení projektů. Vždyť podle Komenského se člověk učí tím, že věci dělá.

Ve vaší odpovědi jste se vlastně znovu vrátil k druhému ideálu univerzity, kde se má protínat učení s bádáním. Doufejme, že se k tomu budeme na naší škole blížit. Pane prorektore, děkuji vám za rozhovor.

Yvonne KONEČNÁ

Stručný životopis

doc. RNDr. Petra Duba, CSc.

Narodil se 17. srpna 1955 v Jihlavě. V roce 1979 absolvoval na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity obor fyzika pevných látek. V letech 1979 až 1983 byl zaměstnán jako interní aspirant na PŘF MU v Brně, v letech 1983 až 1992 působil jako odborný asistent na Fakultě strojní VUT v Brně. Od roku 1992 pracuje jako docent v ústavu fyzikálního inženýrství Fakulty strojní VUT. V letech 1990 až 1996 vykonával na strojní fakultě funkci proděkana pro vzdělávací činnost. 1. února 1997 byl jmenován prorektorem pro vzdělávací činnost VUT.

Oblastí jeho vědecké činnosti je fyzika pevných látek a povrchů. V této oblasti se podílí na řešení mezinárodních i národních projektů. V letech 1992–1996 se podílel na realizaci projektu programu TEMPUS zaměřeného na podporu rozvoje studijního směru v oblasti pokročilých fyzikálních technologií. Od roku 1990 absolvoval krátkodobé i střednědobé pobyty na několika zahraničních univerzitách, např. ve Velké Británii a Nizozemí.

Je autorem nebo spoluautorem 21 původních prací, publikovaných v mezinárodních i domácích časopisech, jedné monografie a dalších příspěvků na konferencích, zpráv, skript a jiných prací. Nezanedbatelné jsou i jeho další pedagogické aktivity, ať už v oblasti rozvoje fyzikálního vzdělávání na vysokých a středních školách (je nositelem pamětní medaile za zásluhy o rozvoj matematiky a fyziky udělované Jednotou českých matematiků a fyziků), nebo při modernizaci a organizaci studia na vysokých školách, stejně jako jeho působení mimo univerzitu. V současné době je například členem podborové komise 101 Grantové agentury České republiky, členem Českého komitétu Mezinárodní unie pro čistou a aplikovanou fyziku.

Cyklus „Rektoři VUT“

Foto z archivu VUT

Pro studijní rok 1922 – 1923 byl dne 13. 6. 1922 rektorem zvolen

prof. Ing. Josef Zvoníček.

Josef Zvoníček se narodil dne 30. 1. 1864 v Týništi nad Orlicí. Byl starším bratrem prof. Ing. Jana Zvoníčka, který působil na brněnské české technice v letech 1902 – 1912. V roce 1883 maturoval na vyšší reálce v Hradci Králové. Na české technice v Praze vystudoval strojní inženýrství a poté nastoupil jako inženýr do tehdejší strojírny Breitfeld, Daněk a spol. v Praze – Karlíně. V této velké továrně se osvědčil jako vynalézavý konstruktér a postupně se stal vrchním inženýrem a přednostou oddělení. Zabýval se stavbou parních strojů, čerpadel, kompresorů, dmychadel a především parních turbín, které byly hlavním předmětem jeho zájmu. Josef Zvoníček navštívil různé továrny a výstavy v Německu, Švédsku, Belgii, Francii a dalších evropských zemích.

V roce 1915 byl jmenován řádným profesorem stavby strojů II na české technice v Brně. Ve studijním roce 1916 – 1917 byl děkanem odboru strojního a elektrotechnického inženýrství. Jako profesor byl až do poslední chvíle neúnavně činný nejen na vysoké škole, nýbrž i jako expert v průmyslu. Spolupracoval mj. na podkladech pro novou teplárnu v Brně.

Profesor Josef Zvoníček zemřel dne 18. 4. 1930 v Brně.

PhDr. Renata KREJČÍ
Archiv VUT

Prorektor Petr Dub (uprostřed) v rozhovoru se svým nejbližším spolupracovníkem – prorektorem Jaroslavem Kadrnůžkou (zleva). Foto: Anna Pecková

Vystřiženo z tisku

Československý uranový průmysl, nyní Diamo s.p. Stráž pod Ralskem, používal po dlouhou dobu při těžbě uranu metodu podzemního vyluhování roztokem kyseliny sírové. V současné době byla zahájena sanace tohoto ložiska. Byla postavena první část sanačního závodu, která umožňuje produkovat velmi čistý kamenec hlinito-amonny $\text{NH}_4\text{Al}(\text{SO}_4)_2 \cdot 12 \text{H}_2\text{O}$ v množství 80 000 až 280 000 t ročně po dobu minimálně 20 let. Ve spolupráci se **Stavební fakultou VUT Brno** a Výzkumným ústavem stavebních hmot a.s. Brno byly v laboratorním a poloprovozním měřítku ověřovány možnosti přípravy různých typů reaktivních hlinitanů.

(*Technický týdeník, 15. 4. 1997*)

„V Brně je více než dvacet výrobců nebezpečných chemických látek, hustá síť železnic a silnic, kde může dojít při převozu k únikům toxických látek,“ prohlásil Fleissig. „Zcela vyloučit se nedá ani havárie v Dukovanech, nebo narušení vodních děl.“ Právě z důvodů hrozby podobných tragédií vzniká ve spolupráci hasičů, policie, rychle záchranné služby a **Chemické fakulty VUT** Integrovaný záchranný systém. (...) „Je však v nejlustnějším zájmu magistrátu, aby byl uveden do provozu,“ řekl Večerníku **chemický expert VUT Ivan Mašek**, který se na tvorbě systému podílí.

(*Brněnský večerník, 17. 4. 1997*)

Rádi bychom časem dosáhli stavu, který je obvyklý na západních univerzitách, t.j. aby příjmy z komerčního výzkumu dosáhly třetiny až poloviny příjmů ze státního rozpočtu. K tomu je ale ještě daleko. Na naší škole se pohybujeme pod hranicí 10 %. Důvodů je několik. Kupř. firmy si odvykly hledat řešení svých problémů ve škole. Zčásti i proto, že u nás nejsou výzkumníci ochotni respektovat, že výsledky budou zavedeny do praxe (a to v požadovaném termínu), že by se na tomto procesu měli také podílet a že za ně nesou osobní odpovědnost. Pro řadu z nich je jediným myslitelným výstupem výzkumná zpráva. Na tu ovšem průmysl nečeká. Kromě toho na inovační programy leckde nejsou peníze, i když roste vědomí toho, že bez nich žádný podnik nepřežije.

(*Technický týdeník, 22. 4. 1997, „Čistou nebo použitelnou vědu?“ – rozhovor s prof. Ing. Petrem Vavřínem, DrSc.*)

Zájem o studium na VUT stoupá

Před nedávnem zveřejnilo České vysoké učení technické v Praze zprávu o tom, že v letošním roce přišlo na studijní oddělení v historii ČVUT rekordních 11 782 přihlášek. Zvýšený zájem o studium však zaznamenalo také naše Vysoké učení technické v Brně a ve srovnání s uvedenou vysokou školou si v počtech zájemců vede ještě lépe. Pro školní rok 1997/1998 bylo totiž na devíti fakultách VUT zaregistrováno celkem 17 701 přihlášek, což značí 20 procentní nárůst oproti loňskému roku. S ohledem na omezenou kapacitu naší vysoké školy i na vyšší peněz ze státního rozpočtu může VUT přijmout jen okolo 4 770 studentů.

Rekordní počet přihlášených uchazečů zaznamenali na Fakultě podnikatelské, který oproti loňským 4 270 činí letos 4 914. Vyšším počtem přihlášek se může pyšnit

Srovnání zájmu o studium na VUT loni a letos

Fakulta	Počet přihlášených ve školním roce 1996/97	Počet přihlášených ve školním roce 1997/98	Počty přijatých uchazečů pro školní rok 1997/98
STAVEBNÍ	2 036	3 091	1 400
STROJNÍ	2 366	2 234	1 100
ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY	2 083	2 469	980
ARCHITEKTURY	519	630	75
TECHNOLOGICKÁ	554	640	280
CHEMICKÁ	421	569	150
PODNIKATELSKÁ	4 270	4 914	340
MANAGEMENTU A EKONOMIKY	2 051	2 696	160
VÝTVARNÝCH UMĚNÍ	406	458	26
VUT CELKEM	14 706	17 701	4 770

PragoData, a.s. je dodavatelem komplexních informačních systémů a informačních technologií. Společnost vznikla již v roce 1990 jako jedna z prvních firem v této oblasti u nás. (...) PragoData působí jako systémový integrátor nebo dodavatel klíčových částí informačních systémů v řadě významných podniků a institucí, např. (...) ve **VUT Brno**.

(*Svět hospodářství, 24. 4. 1997*)

Eurotran (*anglicko-český překladový server Eurotran 97 Online – pozn. red.*) je uzpůsoben především pro překlad souvislých textů. Potřebujete-li přeložit pouze izolovaná slova, vyzkoušejte internetové slovníky, které nabízí například Moravia Translation nebo **FAST VUT Brno**.

(*Právo, 30. 4. 1997*)

Ještě v roce 1967 se na **Vysokém učení technickém v Brně** zřídilo postgraduální studium soudního znaleství v oboru dopravních nehod, které od té doby pravidelně pořádá **Ústav soudního inženýrství** této vysoké školy. Uceleným systémem výchovy soudních znalců se mohla Česká republika chlubit jako jediná v Evropě.

(*Svět motorů, 30. 4. 1997*)

Biochemická laboratoř při zlínské **Fakultě technologické VUT Brno** zkoumá vliv konstrukce obuvi na zdraví lidí.

(*Svoboda, Ostrava, 30. 4. 1997*)

Vývoj zdravotní obuvi vhodné pro diabetiky začal ve Zlíně v roce 1989 z iniciativy **Fakulty technologické VUT Brno**.

(*Svoboda, Ostrava, 30. 4.*)

Vyztužit část podzemních prostor pod rotundou Panny Marie a sv. Kateřiny ve Znojmě bude přece jen nutné. Takový je výsledek expertizy, na jejímž zpracování se podílelo **VUT Brno**.

(*Rovnost, 6. 5.*)

Studenti ubytovaní na **Listových kolejích** brněnského Vysokého učení technického v Kounicově ulici budou moci od příštího školního roku využívat Internet. „Původně jsme na kolejích chtěli zřídit počítačovou učebnu, ale studenti prosazovali rovnou připojení na Internet,“ uvedl rektor Petr Vavřín.

(*Mladá fronta dnes, 7. 5.*)

též Fakulta elektrotechniky a informatiky, 2 469 přihlášených uchazečů znamená o 18 % více než loni.

Větší počet přihlášek, který nekorresponduje s postupujícím populačním poklesem, lze však vysvětlovat různě, tedy ne pouze zvýšenou poptávkou po studiu na vysokých školách. Mezi přihlášenými uchazeči jsou ti, kteří v předchozích školních letech u přijímacích zkoušek neuspěli, a zkoušejí to tedy znovu. Je rovněž pravděpodobné, že řada studentů podává přihlášky na několik škol. Někteří z těch, co budou přijati, se nakonec ke studiu nezapíší. Tím se uvedené počty zkrusují a nepodávají objektivní obraz o skutečném zájmu o studijní obory.

Přijímací zkoušky budou probíhat od 15. června 1997. Pro fakultu stavební, strojní i fakultu elektrotechniky a informatiky budou zpracovány společné otázky, které umožní eventuální převod nepřijatých studentů na fakultu s volnou kapacitou.

(*red*)

Peníze, věda, zvědavost, přemýšlení, peníze

Konstatování první. Máme za sebou rozdělování letošních rozpočtů, od toho státního až třeba po fakultní.

Konstatování druhé. Vypadá to, že peněz je pořád a skoro všude málo.

Úvaha a citát. Státní rozpočty jsou stále napnuté, některé už léta v mínusu, i prosperující firmy stále pečlivěji obrací každý peníz, který mají vydat, a čím dále víc chtějí za něj vidět co nejrychleji konkrétní, praktický užitek. Hledají se jednoduchá a jasná kritéria pro přidělování peněz třeba právě na výzkum. A tak kromě počtu publikací uchazeče se sleduje praktický význam a konkrétní využití předpokládaných výsledků jeho práce, znalci hodnotí a předvídají smysluplnost navrhovaných projektů.

Nedávno vyšla v českém překladu pěkná knížka Iana Stewarta, známého britského matematika, nazvaná Číslo přírody. Mimo jiné v ní uvádí i zajímavou poznámku o financování výzkumu. Profesor Stewart sice mluví o matematice, ale jeho slova v žádném případě nemusí platit jenom pro ni:

„Neměli bychom očekávat, že nová matematika se okamžitě finančně vyplatí. Přeměna matematické ideje v něco, co se dá vyrábět nebo používat v domácnosti, vyžaduje obecně nějaký čas. (...) Myslíte-li si – jako mnoho lidí v naší stále manažerské kultuře – že proces vědeckého objevu lze urychlit soustředěním se na cílové aplikace a ignorováním výzkumu vedeného zvědavostí, pak jste na omylu. Sám obrat, výzkum vedený zvědavostí, zavedli nedávno byrokrati bez fantazie jako úmyslně opovržlivý. Jejich touha po drobných projektech nabízejících zaručený krátkodobý zisk je hodně prostoduchá, neboť výzkum orientovaný na cíle může dát jen předvídatelné výsledky. Musíte být s to vidět cíl, abyste o něj mohli usilovat. Ale cokoli můžete vidět vy, mohou vidět i vaši konkurenti: sledování bezpečného výzkumu nás všechny ochuzuje. Skutečně důležité průlomové objevy jsou vždy nepředvídatelné. A jejich nepředvídatelnost je tím, co je činí důležitými: mění náš svět způsoby, které nevidíme přicházet.“

Pohádka. Přijít za někým se žádostí o peníze na „výzkum ze zvědavosti“ zní jako pěkná utopie. Přitom nejsou tolik vzdáleny doby, kdy tlak užitiu nebyl tak velký a důvěra se nosila mnohem více. Když firma DuPont najímala do svých služeb Wallace Carrutherse, který zanedlouho v jejich laboratořích objevil nylon, neměla žádnou představu o tom, k jakému produktu by měl dospět (a stejně na tom byl asi i Carruthers sám). Žádala po něm pouze, aby studoval chemii polymerací, zaručovala mu absolutní svobodu bádání a spoléhala na jeho čich. Věděla, že byl na Harvardu zručným chemikem a že chemie je věc, které se vyplatí věnovat.

Závěr. Ať si nad ním popřemýšlí každý sám. Já jen přidám další citáty. „O peníze jde až v první řadě.“ (údajně Václav Klaus). – „Peníze, které někde chybí, musí jinde přebývat.“ (poslední film ze známé série „o básnících“) – „Peníze nejsou problém. Problém je myšlení.“ (Aki Kaurismäki, finský režisér).

Ing. Miloš PEKAŘ, CSc.

Fakulta chemická

Nová skripta

- Biolková, Viera – Biolek, Dalibor.: Systémy, procesy a signály I (sbírka příkladů)
- Dobis, Pavel – Uhdeová, Naděžda: Laboratorní cvičení z fyziky
- Florian, Zdeněk – Suchánek, Miroslav: Mechanika těles
- Hradilová, Eva: Sbírka úloh z fyziky (bakalářské studium)
- Klapka, Jindřich a kol.: Metody operačního výzkumu
- Kupská, Iva a kol.: Fyzika (sbírka příkladů)
- Lapčík, Lubomír a kol.: Fyzikální chemie II. (cvičení)
- Maliva, Josef: Doteky s uměním a časem I.
- Raček, Jiří: Mechanika pro silnoprudou elektrotechniku a elektroenergetiku
- Říha, Jaromír a kol.: Matematické modelování hydrodynamických jevů
- Schieblová, Jiřina a kol.: Teoretická elektrotechnika I.
- Sládková, Jarmila – Uhdeová, Naděžda: Elektřina a magnetismus
- Sobek, Evžen a kol.: Základy konstruování
- Vlček, Milan a kol.: Poruchy a rekonstrukce v pozemních stavbách II.

Nová učebnice

Publikační oddělení VUT v Brně vydalo v edici Učebnice I. svazek: „Technologie betonu“. Autorem je prof. Ing. Petr Pytlík, CSc., profesor ústavu technologie stavebních hmot a dílců Fakulty stavební VUT Brno. Jde o rozsáhlé dílo (346 stran, 72 tabulek a 132 obrázků) s vysokou obsahovou i grafickou úrovní, plně vyčerpávající danou problematiku. Obsahuje tyto kapitoly:

1. Úvod
2. Složky betonu
3. Čerstvý beton
4. Tvrdnutí betonu
5. Vlastnosti betonu
6. Kontrola kvality betonu.

V úvodní kapitole, s ohledem na zařazení betonu do regulované oblasti výrobků v EU, jsou vysvětleny základní principy evropské normalizace, zásady posuzování shody pro certifikaci betonu a prvky systému zabezpečování jakosti výroby betonu.

Druhá kapitola se podrobně zabývá všemi složkami betonu včetně ověřování jejich vlastností. Velmi podrobně jsou zde uvedeny nejnovější poznatky o přísadách a příměsích do betonu. Část této kapitoly o výztuži se zabývá také vláknitou výztuží.

Nejrozsáhlejší třetí kapitola pojednává o navrhování skladby betonu a podmínkách výroby různých druhů betonu (obyčejný, těžký, lehký, silniční, vodostavební, masivní, vysokohodnotný, dekorativní). Teoreticky i prakticky jsou zde zpracovány otázky reologie čerstvého betonu, jeho dopravy a zpracování, včetně výroby průmyslových výrobků.

Teoreticky hlouběji jsou zaměřeny další dvě kapitoly, ve kterých jsou uvedeny vlivy vnějšího prostředí a ošetřování betonu na jeho tvrdnutí a na vlastnosti. Znalost této kapitoly je velmi důležitá pro dosažení potřebné jakosti betonu a zamezení vzniku vad betonových konstrukcí, které se často v praxi vyskytují.

V poslední kapitole jsou nastíněny hlavní zásady kontrolní a zkušební činnosti pro zabezpečování jakosti betonu.

Kniha je doplněna řadou výpočetních příkladů a každá kapitola obsahuje kontrolní otázky k pojednávané látce, čímž plní velmi vhodně funkci učebnice.

Text vychází z nejnovějších poznatků a je zpracován nejen z čistě praktického hlediska, potřebného především pro úkoly stavební praxe, ale výklad je věnován i teoretickým základům. Je tedy určena nejen studentům stavebních fakult, ale i inženýrům v oblasti výroby betonu a provádění betonových konstrukcí.

Vydáním této knihy je vyplněna mezera v naší technické literatuře, neboť přes 20 let již žádné takové dílo, kromě několika dílčích učebních textů (skript), u nás nevyšlo.

Doc. Ing. Jaroslav NOVÁK, CSc.
vedoucí katedry stavebních hmot
Fakulty stavební ČVUT Praha

Prodejná cena pro studenty VUT v Brně byla snížena díky příspěvkům sponzorů:

Cementárny a vápenky Mokrý, a.s.

Beton Lafarge, s.r.o.

IMOS, Vodohospodářské stavby Břeclav, s.r.o.

LIAPOR, Lias Vintířov

MUREXIN, s.r.o.

Stachema Kolín, s.r.o.

SIKA CZ, s.r.o.

Česká Doka, Bedničí technika, s.r.o.

Fakulta stavební

2. Mezinárodní stavební veletrh v Brně

Ve dnech 22. až 26. dubna se v Brně uskutečnil 2. Mezinárodní stavební veletrh. Brno se tak stalo místem, kde byla předvedena rozsáhlá nabídka stavebních materiálů a výrobků, stavebních strojů a zařízení, architektury, projekce i zkušebnictví, které zde představilo 1 355 vystavovatelů z osmnácti zemí světa. Veletrh se těšil velkému zájmu odborníků i laické veřejnosti a byl doprovázen i množstvím odborných programů.

Řada pracovníků stavební fakulty se této mezinárodní přehlídce stavebnictví účastnila aktivně. Na slavnostním zahájení veletrhu nechyběli čelní představitelé fakulty – děkan doc. Ing. Ladislav Štěpánek, CSc. a proděkan doc. Ing. Alois Materna, CSc. Na odborných seminářích se kromě jiných učitelů fakulty prezentovali i prorektor doc. Ing. Leonard Hobst, CSc. a doc. Ing. Vojtěch Mencl, CSc.

V pavilonu Z, ve společném stánku Stavební informační agentury a Svazu podnikatelů ve stavebnictví, bylo za podpory ředitelství Brněnských výstav a veletrhů zřízeno Poradenské středisko pro bydlení. Zde pracovníci ústavů technologie staveb a technických zařízení budov po celou dobu veletrhu poskytovali drobným stavebníkům odborné rady. Na co se drobní stavebníci nejčastěji ptali? Z čeho stavět, který materiál je výhodnější, jak provést menší úpravu stavby, jak se postupuje při získání stavebního povolení, jak izolovat, jak se zbavit vlhkosti, která okna jsou lepší – zda dřevěná, nebo plastová, jak zakrýt střechu a na celou řadu dalších věcí. Jen na jednu otázku nedokázali pracovníci odpovědět: Kde vzít peníze na stavění? I museli tázané odkázat do pavilonu A k odborníkům přes financování.

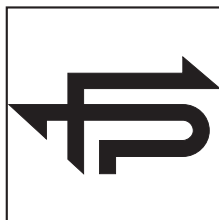
Ing. Pavel HLAVÁČEK

Zleva doc. Ing. Lank, CSc. a Mgr. Lízal, CSc. (oba z ústavu technologie staveb FAST) při jednání s klientem v Poradenském středisku pro bydlení.

Foto: Ing. Pavel Hlaváček

Fakulta podnikatelská

Slavnostní přijetí bývalých zaměstnanců

V úterý dne 22. dubna 1997 se konalo setkání vrcholového managementu Podnikatelské fakulty VUT v Brně a zástupců základní odborové organizace s částí pracovníků katedry ekonomiky řízení Fakulty strojní VUT v Brně, kteří odešli v průběhu let 1995 a 1996 na zasloužený odpočinek. Někteří z nich se dále budou částečně podílet na vybraných aktivitách fakulty. Pracovníci měli živý zájem nejenom o dění na fakultě, počtech studentů, přijímacím řízení a nových formách studia, ale i o plánech fakulty v příštím školním roce a dalším období. Závěrem setkání se zúčastnění dohodli, že se budou rádi setkávat i v budoucnu a vždy s potěšením přijmou pozvání na podobné akce pořádané fakultou.

Petra HENDRYCHOVÁ

Slavnostní setkání. Zprava doc. Rais, Ing. Meluzín, doc. Jurman, dr. Krejčí a prof. Budík

Foto: Petra Hendrychová

Prezentace studia MBA

Ve spolupráci s Nottingham Trent University připravuje od roku 1991 ústav nadstavbových studií Fakulty podnikatelské VUT v Brně již šestý ročník integrovaného tříletého programu manažerského růstu. Je určen pro přípravu do vedoucích manažerských funkcí, obsahově zaměřený zejména na strategické řízení. Je složen ze tří samostatných certifikovaných, mezinárodně uznávaných kvalifikačních stupňů: Certificate in Management, Diploma in Management Studies a Master of Business Administration. Prezentace, které se zúčastnil vrcholový řídicí management fakulty, se konala ve dnech 22. až 24. 4. 1997 v Brně, Zlíně a Ostravě. Věřme, že při zahájení nového ročníku uvítáme vysokoškoláky nejenom z našeho Jihomoravského kraje, ale z celé republiky.

Petra HENDRYCHOVÁ

Setkání doktorandů v Bostonu

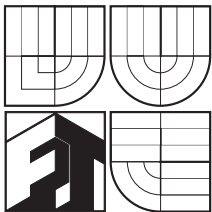
Babson-Kauffmanova nadace pořádá každoročně setkání doktorandů, jejichž práce jsou zaměřeny do ekonomické oblasti, hlavně z hlediska rozvoje drobného a středního podnikání. Letos se toto setkání uskutečnilo na Babson College v Bostonu a bylo součástí světové konference „Entrepreneurship Research Conference“, která proběhla v polovině dubna.

Nadace letos vybrala 41 doktorandů z celého světa, které na toto setkání pozvala a částečně uhradila náklady spojené s cestou. Polovina účastníků byla z USA a Kanady, ostatní z různých zemí světa. Z postkomunistických zemí jsme se zúčastnili pouze dva, oba z Fakulty podnikatelské VUT v Brně.

Byla to pro nás zajímavá zkušenost a možnost srovnání výběru témat a metod výzkumu v rámci doktorandského studia. Příští rok se toto setkání uskuteční v belgickém Gentu a bude to příležitost pro další doktorandy, aby teze své práce prezentovali na mezinárodní půdě.

Anna PUTNOVÁ

Fakulta technologická

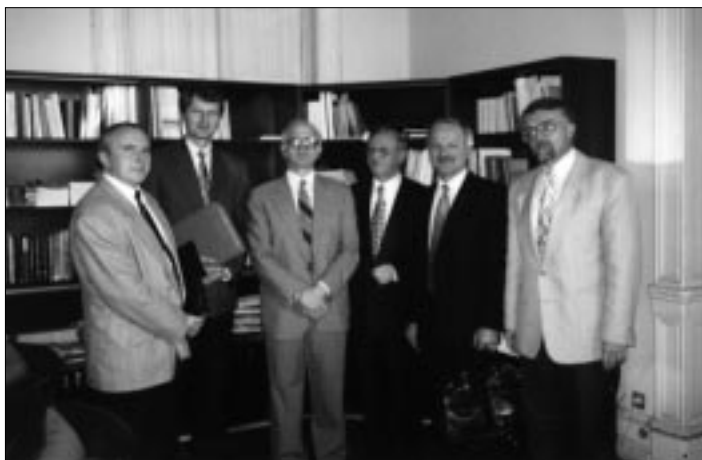
Institut reklamní tvorby a marketingových komunikací

4. června dojde k slavnostnímu otevření Institutu reklamní tvorby a marketingových komunikací, který se konstituoval z dvou již existujících kateder při Fakultě technologické (reklamní tvorba, vizuální komunikace). Jako nová bude utvořena katedra marketingových komunikací, která přijme pro nový školní rok okolo 30 studentů.

Posláním vznikajícího Institutu je shromáždit kvalitní odborníky s cílem vychovat kvalifikované specialisty pro reklamní tvorbu a marketingové komunikace. V České republice tuto oblast dosud žádná vysoká škola nepokrývá, zatímco v západoevropských zemích věnují těmto oborům na vysokoškolské úrovni mimořádnou péči. Při vědomí této skutečnosti celý projekt příznivě hodnotila uměnovědní pracovní skupina akreditační komise MŠMT, která zřízení Institutu při Fakultě technologické doporučila. Tečkou za celým procesem přípravy vzniku Institutu pak bylo jeho schválení v Akademickém senátu VUT.

O organizační a personální strukturu Institutu, náplni vzdělávací činnosti, perspektivách vývoje, stejně jako o chystané slavnostní akci a tiskové konferenci zmíněného 4. června vás budeme podrobněji informovat v příštím čísle časopisu.

(red)

Fakulta managementu a ekonomiky

Poslanci hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR na FaME VUT

V rámci třídní návštěvy Zlína navštívili poslanci hospodářského výboru Fakultu managementu a ekonomiky VUT. Poslance, které doprovázel zástupce Okresního úřadu ing. Jiří Kašpárek, přijali akademičtí funkcionáři fakulty – děkan doc. PhDr. Alois Glogar, CSc., předseda akademického senátu fakulty Ing. Vratislav Kozák a proděkan Ing. Roman Bobák. Po prohlídce auly, posluchárny a knihovny se uskutečnila neformální beseda. V ní se poslanci zajímali o počty přihlašovaných a přijímaných studentů, podmínky vytvářené pro studium, profil absolventů a jejich uplatnění v praxi. Představitelé fakulty je dále informovali o formách spolupráce s průmyslovými i neprůmyslovými organizacemi v regionu, předali jim přehledy diplomových prací, zpracovaných od roku 1992. V besedě byla vyměněna i stanoviska k návrhu nového zákona o vysokých školách.

Ing. Roman BOBÁK
proděkan FaME Zlín

FaME v Portugalsku

Ve dnech 22. 2. – 2. 3. 1997 se uskutečnila v rámci projektu TEMPUS studijní cesta zástupců FaME VUT Zlín v čele s děkanem doc. Glogarem do Portugalska. Cílem pobytu na Universidade Nova de Lisboa (UNL) bylo zejména získat poznatky o spolupráci univerzit s hospodářskými organizacemi při organizování manažerského a ekonomického vzdělávání, o obsahu a formách výuky studijního oboru „průmyslové inženýrství“ na portugalských vysokých školách.

V průběhu týdne bylo navštíveno na 20 univerzitních institucí a tréninkových center významných firem (např. Air Portugal, CENFIM, INDEG, Grupo EDP aj.) Vrcholem studijního pobytu bylo přijetí delegace FaME VUT rektorem UNL profesorem Dr. L. S. Lobem za přítomnosti hostitele a organizátora portugalské strany prof. Dr. V. Machala z Faculdade de Ciências e Tecnologia UNL.

Doc. PhDr. Vnislav NOVÁČEK, CSc.

Dny Sárska na FaME VUT ve Zlíně

Jako součást doprovodných akcí při příležitosti Dnů Sárska ve Zlíně, pořádaných od 24. do 25. dubna 1997 v prostorách nové budovy VUT na Mostní ulici, se uskutečnila druhého dne vědecká konference.

Po jejím zahájení přednesl prof. Dr. Joachim Zentes z Institutu marketingu Univerzity Saarbrückenu velmi zajímavé poznatky z výzkumu úspěšnosti malých a středních firem v podmínkách globalizace trhů.

Zkušenosti z uplatňování systémů řízení kvality ve výrobních a neziskových organizacích včetně informační podpory prezentoval na konferenci prof. Dr. Bauder z International Gesellschaft für Qualität Stuttgart.

Jeden z organizátorů konference Dipl. Kfm. Rolf Rock z firmy Explorer GmbH Saarbrücken doložil svou přednášku předvedením vytvořených internetových stránek o proběhlých dnech Sárska na www serverech FaME a společnosti Explorer.

Na závěr konference byla podepsána dohoda o spolupráci mezi FaME VUT ve Zlíně a Univerzitou Saarbrücken. Prvním krokem bude stáž 5 studentů FaME na univerzitě a v průmyslových i neziskových organizacích v Sársku. Vybraní stážisté – slečna Andrea Holešovská a pánové Antonín Bartošek, Ivan Gross, Štěpán Kalita a Martin Zelinger – byli na konferenci představeni.

Závěrečné části konference, podpisu smlouvy o spolupráci a tiskové besedy se zúčastnili oficiální představitelé – za spolkovou zemi Sársko státní sekretář ministerstva hospodářství Reinhard Störmer, za Českou republiku exministr pro místní rozvoj Ing. Jaromír Schneider a Ing. Vladimír Dařka, primátor města Zlína.

Úspěšný průběh vědecké konference i komerční části, která spočívala v konzultacích obchodních zástupců, byl ovlivněn především dobrou spoluprací spoluorganizátorů – za německou stranu pana Rocka, za českou děkana FaME doc. PhDr. Aloise Glogara, CSc. a Ing. Rity Lečbychové, CSc., předsedkyně Okresní hospodářské komory ve Zlíně.

Ing. Roman BOBÁK

Podepisování smlouvy o spolupráci. Zleva: děkan FaME doc. Glogar, prof. Zentes z Univerzity Saarbrücken a R. Störmer, státní sekretář ministerstva hospodářství v Sársku

Fakulta výtvarných umění

FaVU znovu otevře dveře svých ateliérů dokořán

Na sklonku školního roku chystá Fakulta výtvarných umění další „den otevřených dveří“, tentokrát ve dnech 27. a 28. června (divíte-li se, že i v sobotu, divíte se správně, leč je to tak). Od rána (9 hodin) do večera (18 hodin) bude mít veřejnost opět příležitost nakouknout do nitra studentské umělecké dílny a prohlédnout si klauzurní a bakalářské práce studentů všech ateliérů jak na ulici Rybářské 13/15, tak i na Květné 34. Nenechte si ujít tuto příležitost!

Kurz efektivní revitalizace měst a regionů

Pohled hluboce zainteresovaného pozorovatele

Možná by bylo vhodné říci přesně, že se zde čtenáři nabízejí pohled pozorovatelky, protože ženské aspekty nemohu vyloučit. Dostalo se mi jako doktorandce ústavu urbanistické tvorby na Fakultě architektury VUT příležitosti být účastna týdenního semináře s výše jmenovanou tematikou. Jsem novinářka a mé profesi a mému zájmu byly nejbližší zkušenosti a myšlenky z té části semináře, v níž se James Cameron, konzultant skotské firmy Amberton Shaw Know How Fund, zabýval marketingem revitalizované oblasti nebo města. Každý z účastníků byl již při prezentaci vybaven texty úvodních přednášek k šesti seminářům a tzv. případovým studiím. Všechny volné strany v tomto svazku mám hustě popsané poznámkami z doprovodného slovního výkladu a s odstupem několika dnů se jimi se zájmem a mohu říci dokonce se vzrušením probírá. Namátkou vybírám sedm vyjmenovaných cílů marketingu:

1. Stanovit cíl, ke kterému je účelné přitáhnout, iniciovat rozvoj a investice.
2. Tvorba majetku, bohatství
3. Vytváření pracovních příležitostí
4. Posilování ekonomiky
5. Zlepšování životního standardu
6. Budování sebedůvěry
7. Využívání místních zdrojů

Zní to povědomě, jednoduše, žádná kouzla, žádné čáry. Jak se vyjádřila v soukromé debatě jedna z účastnic – *to ví každá vdaná žena, která se stará řádně o domácnost*. A přece, když tyto a další prosté principy zněly z úst hostí a objevovaly se a mizely z projekční tabule, vládla v zaplněné aule známá česká skepse a nevěřičnost: *jsou to pohádky, které budou první den pokusu o praktické uplatnění usvědčeny z nereálnosti! Fondy ze zdrojů EU? Jistě při jejich přidělení hrály roli nějaké vedlejší známosti!*

Rozbolavělá a zle zkoušená domorodá duše, zvyklá na všechno, jenom ne na přímé a racionální jednání, bránila se uvěřit, že lze i jinak. Že například členové správní rady skotské společnosti East Kilbride Development Corporation, zřízené pro výstavbu jednoho ze skotských tzv. Nových měst, se za 17 let její působnosti nedostali do jediného vážného sporu nebo konfliktu, ani jednou nebylo třeba se uchýlit k hlasování. Takové situace se vždycky předešlo vzájemným konsensem. Přítom podnikatelská část správní rady byli torový a představitelé místní laboristických politiků. Zdejšímu činiteli, nesmírně odpovědnému člověku, který spatřuje svou úlohu především v tom, že za každou cenu bude bránit živelnému rozvoji podnikání, zněly neuvěřitelné principy podpory podnikatelské sféry:

- osvobození od daní v počátečním období rozvoje programu,
- aktivní vyhledávání zajímavých výrobních programů,
- hledání nezaměstnaných, jejichž kvalifikace by jim umožňovala pustit se do samostatného podniku.

Firma, která se dostane do finálních potíží, není pronásledována, ale jsou jí na její vlastní půdě poskytnuty konzultace a hledají se cesty, jak překlenout nejsvízelnější období.

Nejsou to pohádky, je to skutečnost, která se vtělila do nového skotského města East Kilbride, který se stal vzorem urbanistické regenerace. Z ekonomicky problémové oblasti, postižené kvalitativní proměnou průmyslové orientace země, se stal nejúspěšnější skotský region a počtem britských i zaoceánských návštěvníků soutěží úspěšně s Edinburgem.

Spíše věřit než nedůvěřovat, spíše podpořit než odrazovat, být pro-aktivní, hledat co nejjednodušší cesty k obecně prospěšnému cíli včetně toho, že budu odpovídat na otázky a poskytovat služby „za jedněmi dveřmi“ a „pod jednou střechou“. Pět odborníků ze skotské firmy Amberton Shaw Know How Fund – John Shaw, Milada Ledvinka, Alan Paterson, Alec Stevenson a James Cameron – poskytlo tomu, kdo na to slyšel a kdo o to stál, jedinečný zážitek z atmosféry, kterou kolem sebe šíří lidé plní uspokojení z dobré práce, která nese očekávané ovoce, lidé, kteří jsou díky tomu velkorysí, laskaví a plní sebedůvěry, která je zdrojem povzbuzení pro okolí. I za tuto zkušenost je třeba poděkovat nejen organizátorům, ale také iniciátorům semináře, jehož uspořádání jistě nebylo snadné – prof. ing. arch. Jiřimu Gregorčíkovi a dr. ing. arch. Karlu Schmeidlerovi.

Hana ŠRÁČKOVÁ

Kongresová hala v Maastrichtu – místo konání konference EUROMAT '97

Foto: Vladimír Ustohal

EUROMAT '97

Ve dnech 21. až 23. dubna 1997 se v holandském Maastrichtu konala 5. evropská konference EUROMAT '97 věnovaná moderním materiálům, technologiím a jejich aplikacím. Několik set účastníků z 25 zemí Evropy i zámoří zasedalo po tři dny podle oblasti svých odborných zájmů v 7 sympoziích, věnovaných těmto okruhům: Kovy a kompozity, Polymery a kompozity, Keramika a kompozity, Zpracování povrchů, Funkční materiály, Struktura a vlastnosti, Design a výroba. Přednášky a postery předložené v těchto sympoziích byly vydány tiskem ve formě 4 sborníků, z nichž každý představuje kolem 800 stran textu a obrazových příloh. Takto uspořádané svazky poskytují ucelený přehled o současném stavu a vývojových trendech v jednotlivých materiálových oblastech. Ústav materiálového inženýrství FS VUT obleslal konferenci 5 postery věnovanými problematice strukturální analýzy svařových spojů připravených výbuchem (J. Švejcar, J. Krejčí), dislokační substruktuře monokrystalických a polykrystalických kovů a slitin při velké rychlosti deformace (J. Švejcar, J. Krejčí aj.), strukturální a fázové analýze plasmových nástřiků NiCr na Al substrátu (J. Krejčí, O. Ambrož aj.), použití plasmochemie k restauraci archeologických nálezů (M. Ptáčková, V. Ustohal, L. Ptáček) a ekvivalentním slévarenským slitinám hliníku (V. Ustohal, L. Ptáček, M. Ptáčková).

Součástí konference EUROMAT '97 byly soutěže o obsahově i graficky nejlépe připravený poster a o nejlepší dokumentaci materiálových struktur různými technikami. Vítězové byli vybíráni v anonymní anketě samotnými účastníky konference. První cenu za nejlepší poster získal prof. dr. H. El Mously z Egypta. Ilustroval cestu, jak křehké a nepevné řapy palmových listů, dosud považované za průmyslově nevyužitelný odpad, změnit vhodnou technologií ve velmi kvalitní konstrukční materiál, jehož výroba a zpracování navíc přinesou práci tisícům lidí na egyptském venkově. První cenou za nejkvalitnější dokumentaci materiálových struktur rastrovacím elektronovým mikroskopem byly jako technicky nejlepší a výstižným popisem nejzajímavější poctěny dva snímky žárupevné niklové slitiny, přihlášené do soutěže **Ing. Marií Ptáčkovou a doc. Ing. Vladimírem Ustohalem, CSc. z ústavu materiálového inženýrství FS VUT v Brně.** Tento nemalý úspěch na celoevropském vědeckém fóru je vizitkou kvalitní práce vítězné dvojice, ale současně i výsledkem dobré řídicí činnosti vedoucích pracovníků ústavu (v daném případě doc. Ing. Jaroslava Čecha, CSc., prof. Ing. Jiřího Švejcara, CSc. a doc. Ing. Ludka Ptáčka, CSc.), kteří usměrňují a umožňují racionální využití moderní přístrojové techniky ústavu a podporují odbornou erudici svých pracovníků a jejich aktivitu i na mezinárodní úrovni. Je to pocta i pro Vysoké učení technické v Brně, které i takto – cestou dílčích úspěchů svých pracovníků – vstupuje do povědomí široké odborné veřejnosti i mimo hranice České republiky.

(red)

Kurz energetických manažerů a poradců

Vše začalo, když jsem si v jednom celostátním deníku přečetl inzerát nabízející kurz pro energetické manažery a poradce. Vzhledem k tomu, že tento kurz pořádala naše největší energetická společnost ČEZ, a.s., předpokládal jsem velmi vysokou úroveň informací, které by bylo možné získat. Proto jsem okamžitě poslal pořadateli dopis se žádostí o účast na kurzu, a protože jsem předpokládal, že půjde o komerční záležitost, seznámil jsem ho s tím, že studuji, a podal jsem i bližší informace o svém oboru. Po necelém týdnu jsem obdržel přihlášku s tím, že se celého kurzu mohu zúčastnit jen za symbolický poplatek určený na úhradu studijních materiálů.

Kurz, který pro energetické poradenské středisko ČEZ, a.s. organizačně zajišťovala Společnost pro techniku prostředí, proběhl ve třech samostatných cyklech vždy po třech dnech, a to 19. – 21. února, 19. – 21. března a 16. – 18. dubna v prostorách Hlavní správy ČEZ, a.s. Kurz byl sestaven z několika tematických bloků, které měly posluchačům poskytnout kompletní pohled na energetiku a obory s ní související. Přednášející, kteří se jednotlivými bloky zabývali, jsou členy předních organizací pracujících v těchto oborech, např. ČEZ, a.s., Společnost pro techniku prostředí, ČVUT a další.

Přibližně první polovina kurzu byla věnována energetice po technické stránce. Byly připomenuty i zopakovány české i evropské normy, zdroje tepla, přenosové a otopné soustavy, měření a regulace, klimatizace a tepelné technické vlastnosti konstrukcí a budov. Velký důraz byl kladen i na ekologii, a proto byly do kurzu zařazeny bloky o netradičních a obnovitelných zdrojích energie, rekuperaci (využívání odpadního tepla) a kogeneraci (sdružená výroba tepla a elektřiny).

Druhá část kurzu byla zaměřena na disciplíny, které jsou techniky a inženýry často opomíjeny. Zde byl pro posluchače snad největším překvapením den, který byl kompletně věnován komunikačním dovednostem a kdy si mohli své komunikační dovednosti vyzkoušet v reálných situacích. Dále byly probírány zákony o ochraně ovzduší, energetický zákon č. 222 a energetická politika státu. Naznačeny byly také ekonomické aspekty, které je nutno zvažovat při projektování energetických celků. V této souvislosti byly zmíněny i doporučené postupy při realizaci energetických auditů a generelů.

Na závěr celého kurzu a po úspěšném přezkoušení posluchači obdrželi osvědčení ČEZ o absolvování kurzu. Osobně hodnotím tento kurz velmi kladně a vysoce si cením vstřícného postoje ing. Vladimíra Zeleného, vedoucího energetického poradenského střediska ČEZ, a.s., který mi účast na kurzu umožnil. Velmi mě potěšil i jeho záměr umožnit účast na kurzu studentům a pedagogům zdarma, a to v množství až do 10% celkové kapacity.

Milan ŘEZNÍČEK

student 2. ročníku VUT

předseda Studentské organizace TRUST Engineering

INZERÁT

Hledám garáž na Kraví hoře k pronajmutí.

Nabídka ve večerních hodinách na tel. č. 32 29 22 2, nebo na pracoviště:

Libuše Roučková, UPVE, tel. 4132 1275/382, fax 75 46 83

email: rouckova @ upve.fee.vutbr. cz

Přírůstky nové literatury v knihovně Fakulty architektury

Stavby

A 9091

Obrázkový slovník staveb v architektuře a ve stavebnictví

BAGENAL, Philip – MEADES, Jonathan

Obrazový atlas největších staveb světa

A 9296

WIMMER, Martin

Bauten der olympischen Spiele

A 9471

Obrazová publikace olympijských stadionů a olympijských vesnic po celém světě

Dějiny architektury

A 2159

Publikace anglických historiků, zaměřující se převážně na evropskou architekturu

JANTRA, Helmut

Balkóny, terasy, střešní zahrady

A 9250

Množství nápadů, jak uskutečnit atraktivní výsadbu. Podrobně se zabývá osázením barevných truhlíků a balkonů

COMBES, Allen J.

Stromy

A 9687

Obrazový průvodce ke stromům celého světa

PIEPER, Gerd – ROHATSCH, Manfred – LEMME, Fritz

Gross Küchen

A 9560

Knihy se zaměřuje tematicky na vybavení a zařízení velkých provozoven, jako jsou restaurace a velké kuchyně

GILLIATT, Mary

The complete Book of Home Design

A 9525

Publikace zachycující interiérové řešení bytových prostor

HUMBEL, Carmen

Junge scheinbar Architekten und Architektinnen

A 9707

Soubor prací mladých švýcarských architektů

MOORE, Charles W.

Water and Architecture

A 9066

Voda – její uplatnění a využití v architektuře

SCHREIBER, R.

Stavby pro chov domácích zvířat

A 8510

Stavební a provozní řešení hospodářských budov

Architektura současného období a vzdělávání architektů

Sborník příspěvků

A 8512

Architektura. Wybrane zagadnienia ochrony srodowiska kulturowego

A 8513

Teorie architektury, urbanistické plány, průmyslová architektura

Industriebau

A 9155

Průmyslové stavby od r. 1900, nové techniky průmyslových staveb od r. 1900–1930

Výrobky z betonu na trhu ČR III.

A 7731

Kontaktní údaje a výrobní informace

SPENS, Michael

Staircases. Detail in Building

A 9232

Schody, schodiště a jejich využití

WALTER, René

Construire en Béton

A 9800

Betonové stavby a konstrukce betonových staveb

LOUDOVÁ, Jiřina

Politika bydlení v procesu regenerace památkově chráněných území našich měst

A 8514

Zásady regenerace obytných částí památkově chráněných městských částí

LUCIE-SMITH, Edward

Arttoday

A 9804

Encyklopedicky pojaté současné světové umění

Encyklopedie osobností Evropy od starověku do současnosti

A 1344

Abecedně řazená encyklopedie evropských významných osobností

HEIMLE, Erwin – SCHLAIN, Jorg

Kuppeln aller Zeiten – aller Kulturen

A 7716

Kupole staré i nové na celém světě, všech možných kultur

Schwerpunkt Holz in Murau

A 9792

Dokumentární materiál věnovaný dřevu a jeho použití

PARRAMÓN, José Maria

Světlo a stín

A 9274

Základní kniha z oboru malířství

PARRAMÓN, José Maria

Jak kreslit

A 9271

Kreslení tužkou, perem, štětcem, uhlem

PARRAMÓN, José Maria

Anatomie člověka

A 9273

Anatomické zobrazení člověka, srovnávací studie

Contemporary California Architects

A 7738

Architektura Kalifornie

Contemporary Asian Architects

A 7737

Architektura Asie

Contemporary Japanese Architects

A 9006

Architektura Japonska

Moorish Architecture in Andalusia

A 9008

Islámská architektura

*Kontakt: Jitka Havelková
vedoucí fakultní knihovny FA VUT v Brně
Poříčí 5, tel.: 4214 2327*

Setkání studentů VUT

Dne 23. 4. 1997 jsem se zúčastnila Setkání studentů VUT s rektorem VUT prof. Ing. Petrem Vavřínem, DrSc., prorektorem pro vzdělávací činnost doc. RNDr. Petrem Dubem, CSc., ředitelem SKM VUT Ing. Jaroslavem Grulichem a zástupci Investiční a Poštovní banky Ing. Tálským a Ing. Veselou, které se konalo v aule Q budovy Fakulty strojní na Technické 2, na čemž nemalou zásluhu měla Rada studentů VUT, která (podle mne úspěšně) akci pořádala.

Na plakátech a letácích, umístěných na jednotlivých fakultách školy, bylo oznámeno, že zde bude přítomen i zástupce Dopravního podniku města Brna, který se však nakonec nemohl na akci dostavit, a tak studenti neměli možnost zeptat se na problémy týkající se dopravy a provedených změn na jednotlivých linkách MHD.

Zájem studentů o akci nebyl příliš velký, v částečně zaplněné aule seděla jen malá část studentů VUT. Ale i tak poskytnutý čas studenti plně využili a zahrnuli přítomné hosty spoustou otázek, které se týkaly především problematiky bydlení na kolejích.

V úvodu všechny přítomné přivítal pan rektor prof. Vavřín a prezidentka Rady studentů VUT (RS VUT) Eva Dobiášová. Následně zástupci IPB studenty seznámili s tímto bankovním ústavem a jím poskytovanými službami. S tím souvisely dotazy studentů, kteří se zajímali o zavedení postžirového účtu a výhody, které jim tento systém služeb přinese. Zástupci IPB i pan rektor všechny ujistili, že založení postžirového účtu bude pro studenty výhodné. Mimo jiné bude umožněno bezhotovostní placení kolejného, usnadní se objednávání a výdej stravy v menzách, používání čipových karet na identifikaci při vstupu do prostor školy a kolejí. Studenti upozorňovali na nedostatek bankomatů v areálu VUT a na kolejích, ale to se má v dohledné době zlepšit, navíc studenti mohou využít služeb na kterékoli poště. Pokud student nebude mít zájem o založení postžirového účtu, bude si moci čipovou kartu za určitý poplatek pořídit. Studenti si dále stěžovali na nevyhovující počet ubytovacích míst na kolejích i na počet lůžek na jednotlivých pokojích.

K tomu prezidentka RS VUT řekla, že Rada studentů jednala s vedením VUT i SKM a dohodli se na řešení. Student ubytovaný na kolejích, jenž třikrát nepřijde na seminář, cvičení či do laboratoří, automaticky ztrácí místo na kolejích, i když studentem VUT zůstává. Tím dostanou šanci ti, kteří skutečně studují a koleje potřebují. Zvyšovat počet lůžek na pokojích podle ředitele SKM není možné, protože jejich počet je určen příslušnými směrnicemi hygienika. Studenti se zmínili i o problému souvisejícím s malováním a úklidem, jež probíhalo na některých kolejích ve zkuškovém období, dále o používání elektrických spotřebičů, které si studenti přivážejí na koleje z domova, a placení neúměrné částky, neodpovídající skutečným nákladům, za používání ledniček. Podle Ing. Grulicha si studenti, pokud budou mít zájem, mohou nechat spotřebu ledničky přeměřit. Otázka malování a ostatních prací souvisejících s údržbou kolejí, které probíhají ve zkuškovém období, je značně složitá. V případě, že by si studenti sami po malování neuklízeli a najala by se úklidová firma, anebo by se tyto práce přesunuly na jiný termín, je pravděpodobné, že se zvýší náklady na provoz kolejí, a výsledkem by bylo to, že by studenti zaplatili více peněz za ubytování v důsledku zvýšení kolejného. K otázce používání elektrických spotřebičů Ing. Grulich řekl, že ohlášené a schválené přístroje mohou studenti používat.

Na další dotazy studentů již nezbyl čas, a proto mnozí jistě uvítali, že na závěr zástupci RS VUT E. Dobiášová a P. Výšek slíbili uspořádání dalšího setkání, které by se pravděpodobně konalo na podzim tohoto roku. Studentům, kteří se akce z jakéhokoli důvodu nezúčastnili, mohu jen vzkázat, že toto je jedna z mála příležitostí veřejně a otevřeně diskutovat s vedením VUT, SKM a dalšími hosty o problémech, které je zajímají.

Martina OLEXOVÁ
Fakulta chemická

Argumentace o výhodách přechodu VUT pod společný bankovní ústav zněla kupodivu přesvědčivěji z úst ředitele SKM Ing. Grulicha než od zástupců IPB.

Foto: R. Krátký

Halucinogenní kvádry a koule

Umění rozumím pramálo, dalo by se říci, že mou jedinou omluvou, proč píši tuto docela malinkou (a docela laickou) recenzi na výstavu, je fakt, že jsem kdysi dávno v minulosti navštívila několik výtvarných expozic a že jsem (ale to už je takřka prehistorie) navštěvovala lidovou školu umění, kde jsem svým talentem plýtvala při kreslení vlastní matky na lžích či modelováním sama sebe ve vaně.

Přesto mě plakát s červenozlutou „vývrtkou“ zlákal natolik, že jsem neváhala, od paní vrátit si půjčila klíč a v osamělé, vydychané aule jsem zhlédla malou expozici studentů architektury, nazvanou „TVARY A PROSTORY“. Výstava je to skutečně liliputí, zabere necelou jednu stěnu a pár čtverečních metrů, které nevyplnily jinak všude přítomné židle, přesto není ztrátou času ji navštívit. Umožní vám totiž ponořit se do prazvláštního světa podivných tvarů, které dokáže vytvořit jen velká dávka LSD, nebo šikovné ruce elévů architektury.

Výtvarná část, která pokrývá (nevhledný) jekor zdí, dokazuje, že k vytvoření prostoru není potřeba trojrozměrný svět, nýbrž papír, uhel, smysl pro perspektivu a hru světla a stínu. Nebohý, nezkušený návštěvník (=já) je vláčen ing. arch. Makovským a jeho záky fiktivní krajinou, by si znovu a znovu protíral zrak.

O kousek dál, na čtyřech šedivých stojanech, jsou umístěny prostorové objekty. Dlouho jsem hledala ta správná slova k přesnému vystižení ONOHO, leč lepší slovo než objekt mi má zásobárna slov neposkytla. Jak totiž jinak vystihnout šroubky prošpikovanou možná-krychli, přiovilou hranatou pružinu, bláznivou variaci na téma camera obscura či nefunkční sádrový obratel? Díky tomu, že jsem byla na výstavě sama a že se nikdo neřval, mohla jsem jednotlivá díla brát do rukou, všetečnými prsty šmátrat všemi utajenými skulinami (vím, že je zakázáno dotýkat se vystavených exponátů, byla jsem v mládí poučena svými kulturními rodiči) a znovu a stále a trvale a až do konce jsem se nechala unášet a balamutit. Jen jedinou chybu bych vytkla této výstavičce. Aula je možná středobodem vysokoškolského vesmíru, přesto však historickým děním poznamenaná záclony, řady stojících židlí, okrové koberecové stěny a vzduch, kde absenteje O₂ (kyslík) nevytváří zvláště důstojné prostředí pro takovou výstavu (člověk, který je natěšen z fotografií z vydaného materiálu, prožije při porovnání s realitou něco jako kocovinu).

Magdalena NOVÁ

Výstava „Tvary a prostory“ byla v aule Rektorátu VUT otevřena v dnech 12. až 30. května.

Zahraníční oddělení VUT informuje

Francouzská vláda nabízí stipendia pro školní rok 1997/98 pro:

• **Doktorandské studium** se dvěma školiteli – českým a francouzským – délka studia je 4 roky (*par exemple 1 an de D.E.A. – Diplome d'Etudes Approfondies – en France, puis alternance de périodes de 6 mois en France et 6 mois en République Tchèque pendant 3 ans*).

Studium musí být připraveno ve spolupráci české a francouzské univerzity.

• **Jednoroční studium na Grandes Ecoles d'ingénieurs**

Součástí kandidatury by měl být "Lettre d'acceptation" francouzské univerzity.

• **Jednoroční studium D.E.S.S. (Diplome d'Etudes Supérieures Spécialisées)** ve všech technických oborech studovaných na VUT.

Jedná se o 4–6 měsíční pobyt na francouzské univerzitě a krátkou odbornou stáž.

Součástí kandidatury musí být "Lettre d'Acceptation" francouzské univerzity.

• **Jednoroční studium na Grandes Ecoles de commerce et gestion**

Součástí kandidatury by měl být "Lettre d'Acceptation".

V rámci programu Copernic jednoroční program řízení podniků (kurzy ekonomie, marketingu, obchodního práva a managementu).

Projekty řízené l'Ecole des Mines de Paris, l'Ecole des Ponts-et-Chaussées, l'Institut d'Etudes Politiques et le College des Ingénieurs připravují budoucí odborníky především pro francouzské společnosti v ČR.

Informace o projektu COPERNIC

• V roce 1990 založily čtyři Grands Ecoles projekt COPERNIC:

L'Ecole Nationale des Ponts et Chaussées

L'Institut d'Etudes Politiques de Paris

L'Ecole des Mines de Paris

Le College des Ingenieurs

• Každý rok přijímají 45 graduovaných studentů z východoevropských zemí na roční stáž, financované francouzskou vládou. Výše stipendia je 5000 F měsíčně.

• Stáž se skládá ze 7 měsíců výuky a 5 měsíců praxe u francouzských firem.

• Výuka probíhá v ekonomických a politických předmětech a v oborech stavebního inženýrství:

Comptabilité – Gestion

Finance

Marketing

Strategie

Ressources Humaines

Negotiation – Communication

Gestion de la Production

Organisation de l'Entreprise

Droit Commercial

Economie

Histoire Economique

Vie Politique

Français

Anglais

• Celkem bude za 7 měsíců absolvováno 500 hodin kurzů. Z každého předmětu se dělá na konci zkouška před komisí.

• Praktickou 5 měsíční stáž si studenti vyjednávají u firem sami, ale dostane se jim od školy pro to všestranné podpory a přípravy. Na konci této stáže studenti musí napsat asi 10 – 20 stránkovou diplomovou práci..

• Hlavní firmy, které spolupracují:

Groupe Danone

EDF International

Phillips Lafargue

L'Oreal

Le Groupe General des Eaux

Schlumberger

Total

Schneider

Renault

Gaz de France

• Jedná se vesměs o firmy, které mají zastoupení v ČR. 80 % absolventů COPERNICu zatím našlo u těchto firem zaměstnání.

• Přijímací procedura se skládá z písemné přihlášky, podané každý rok do 28. února, a následného pohovoru v Praze.

• Letos se přihlásilo 21 českých studentů, z nichž bylo šest vybráno.

Mezinárodní workshopy

Evropský institut architektury a urbanizmu – INEAA – se sídlem v Rouen ve Francii pořádá mezinárodní workshopy zaměřené na

• novou identitu čtvrtí města Chambéry ve Francii 28.8. – 13.9. 1997

• modernizaci obytných čtvrtí Trenčína na Slovensku 6.6. – 23.6. 1997

Délka workshopů je 3 týdny, zápisné činí 1 200 franků. Z projektu Leonardo je financováno pro každého účastníka cestovné z České republiky do Francie, ubytování, pracovní materiál.

Další informace žádejte na zahraničním oddělení Rektorátu VUT.

Informace o partnerské smlouvě mezi VUT Brno a EURINSA Lyon

V roce 1996 podepsalo VUT smlouvu s vysokou školou EURINSA v Lyonu ve Francii. EURINSA je jednou ze čtyř francouzských vysokých škol INSA (Národní institut aplikovaných věd v Rouen, Rennes, Toulouse a Lyonu). Tato smlouva poskytuje příležitost českým studentům, kteří mají zájem, studovat ve Francii a získat titul inženýra. Studium probíhá následujícím způsobem: český student se запиše na VUT a současně je přijat na EURINSA. První dva ročníky studia absolvuje v Lyonu a pak se může rozhodnout buďto studovat dál na EURINSA a získat tam titul inženýra, anebo se vrátit na VUT a dokončit studia. Podle smlouvy VUT uzná dva ročníky studia na EURINSA, jako kdyby student studoval na VUT, a pro další úspěšné absolvování dvou ročníků na EURINSA umožní studentovi pokračovat ve druhém cyklu a získat tak francouzský diplom.

Během prvních dvou roků studia ve Francii může být studentům, kteří o to požádají, poskytnuta finanční podpora na úhradu ubytování a stravy.

Více informací lze získat na Internetu: <http://www-euforia.insa-lyon.fr>

Doc. ing. arch. Helena ZEMÁNKOVÁ, prorektorka pro zahraniční styky VUT

ANGLIČTINA

A DALŠÍ SVĚTOVÉ JAZYKY V ZAHRANIČÍ

Nabízíme:

Kursy angličtiny ve Velké Británii, Irsku, Maltě, USA, Kanadě, Novém Zélandu

Londýn, Hastings, Cambridge, Oxford, Newcastle, Edinburgh, Dublin, San Francisco, New York, Los Angeles, Boston, Fort Lauderdale, El Paso, San Diego, Honolulu, Montreal, Toronto, Vancouver, Calgary, Christchurch, Auckland ...

Kursy angličtiny v Austrálii s pracovním povolením

Sydney, Cairns, Brisbane, Perth

Kursy němčiny v Německu a Rakousku

Vídeň, Mnichov, Frankfurt, Regensburg, Bayreuth, Bamberg

Kursy španělštiny ve Španělsku a v Ekvádoru

Barcelona, Salamanca, Málaga, Granada, Cuenca

Kursy italštiny v Itálii

Řím, Florencie, Siena, Viareggio

Kursy francouzštiny ve Francii

Paříž, Cannes, Nice, Vichy

INTACT®

INTACT - PhDr. Karel Klusák, Náměstí 84, 594 01 Velké Meziříčí
tel. 0619 - 3604, 0619 - 4972, fax: 0619 - 4442, e-mail: intkarel@posta.firstnet.cz

INVESTUJTE DO SVÉ BUDOUCNOSTI!

7 let zkušeností, nejširší nabídka v ČR, kompletní servis

Brno – uzlové letiště

Úvodní komentář

V jednom z předchozích čísel Událostí byl publikován článek o projektu uzlového letiště v Brně. Rád bych uvedl, že Fakulta architektury VUT v Brně se zabývala tímto tématem v rámci ateliérové tvorby II. stupně studia v ústavu výrobních a užitkových staveb. Studenti Petr Parolek a Martin Vojtek samostatně řešili, každý z poněkud odlišného pohledu, tento mimořádně zajímavý úkol po dobu dvou semestrů a následující diplomové práce.

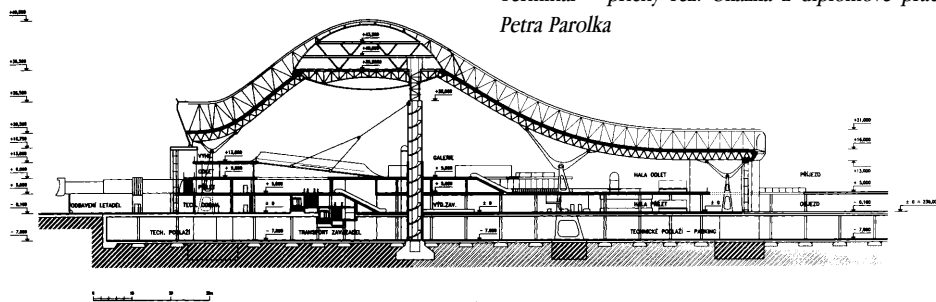
Důvody, pro které jsme zvolili právě toto téma, jsou v podstatě dva: výjimečnost projektu a jeho pedagogická dimenze.

Všichni víme, že vize projektu uzlového letiště, které by se řádilo k největšímu na světě, vyvolává rozporuplné reakce jak v kruzích politických, tak odborných a koneckonců i v širší veřejnosti. Od vášnivých zastánců z řad nositelů této ideje (viz zmíněný článek) až po stejně vehementní odpor, zejména z řad ekologů. S rozpaky je přijímán i některými urbanisty. Problém ovšem tkví mimo jiné i v tom, že celý projekt zatím nebyl hlouběji zpracován z pohledu urbanisticko-architektonického, a že tedy chybí významný podklad pro skutečně zodpovědnou diskusi. Promítnout ideový záměr do konkrétního území se všemi předvídatelnými důsledky na hmotné prostředí je úkol architektů.

Chci však důrazně konstatovat, že stejně jako advokát či lékař, musí i architekt hájit zájmy svého klienta, ale zároveň jej upozornit na všechny dopady vyplývající z jeho rozhodnutí.

stupeň nabízí univerzální kvalifikaci architekta – zaměstnanec projekční kanceláře, má druhý, magisterský stupeň připravit absolventa pro autorizaci, tedy samostatné vedení kanceláře, pracující na nejobtížnějších architektonických a urbanistických úkolech. Vzhledem k poměrně malému časovému rozpětí tří semestrů (včetně diplomové práce), pracují studenti v ateliérech na jednom tématu. Toto téma musí být dostatečně nosné a musí být zpracovatelné od nejširších územních vazeb až po technický detail. Je-li navíc čímsi naprosto novým, má naději vyvolat ve studentovi patřičný entuziasmus, nezbytný pro nadstandardní výsledek. Domnívám se, že brněnské letiště takovým tématem je. Petr Parolek, jehož práce byla komisí pro státní závěrečné zkoušky posouzena jako mimořádně kvalitní, tedy v prvním semestru sbíral a vyhodnocoval analytické podklady od postojů České správy letišť, přes názory provozovatelů brněnského letiště, průzkumy Magistrátu města Brna, názory leteckých odborníků z fakulty strojní, až po studium související literatury a zahraničních příkladů včetně návštěvy letišť ve Vídni, Frankfurtu a Stanstedu. Výstupem byl třicetistránkový písemný elaborát a základní výkres širšího územního řešení letiště. Na základě této práce byl potom ve druhém semestru sestaven lokální program letiště a zpracováno jeho úplné řešení v měřítku 1:1000. Výsledek vyvolal zpětné korekce územního řešení. Diplomová práce se zaměřila na architektonický návrh objektu centrálního terminálu. Z ilustrací, doprovázejících tento článek, může čtenář získat představu o konečné podobě celého projektu. Smím-li hodnotit výsledky práce na návrhu uzlového

Terminál – příčný řez. Ukázka z diplomové práce Petra Parolka

musí tedy nabídnout služby své odbornosti při zachování objektivitu dané profesní etikou. A není pochyb o tom, že konečný verdikt o vhodnosti vybudovat v Brně uzlové letiště evropského významu nebude v rukou architektů, nýbrž politické reprezentace města i státu.

Jedná-li se o tak mimořádný záměr, neměla by zůstat stranou ani vysoká škola, má-li dostat své roli generátoru nových myšlenek jako jednoho ze svých základních poslání. A zde se dostáváme k dimenzi pedagogické.

Když jsme sestavovali dvoustupňový model výuky architektů na brněnském VUT, bylo našim úmyslem vytvořit ve druhém stupni studia nový, kvalitativně vyšší cyklus vzdělávání. Jestliže první, bakalářský

letiště Brno, pak jsem přesvědčen, že přinejmenším z hlediska pedagogického splnil svůj účel. Šířka i hloubka zpracování jednoznačně přesáhla standard, běžný u specializovaných a diplomových projektů předchozího studijního modelu. Z pohledu věcného, s přihlédnutím k tomu, že se přece jen jedná o projekt studentský, snad může být výsledný elaborát jediným z příspěvků k objektivnějšímu posouzení záměru, jehož vliv by významně přesáhl hranice republiky.

*Doc. Ing. arch. Alois NOVÝ, CSc.
vedoucí projektu*

Charakter uzlového letiště

Než se začneme zabývat samotným brněnským projektem, bude vhodné zmínit charakter stávajících evropských uzlů, situovaných prakticky výhradně v průmyslově vyspělých aglomeracích: objemem největší letiště v Londýně – Heathrow, letiště ve Frankfurtu, letiště Charles de Gaulle v Paříži, Schipol v Amsterdamu. Je zřejmé, že vznik těchto uzlů byl motivován přirozenou potřebou daných lokalit. Jejich existence potom vytváří prostor pro další akumulaci, nárůst průmyslových aktivit.

Na druhé straně neexistence uzlu ve střední a východní Evropě je skutečností. Pro intenzivní rozvoj této části Evropy je nezbytné dopravní napojení jak strukturou dálnic, vysokorychlostních žel. tratí (dále jen VRT), tak letecké. Letecký dopravní uzel završuje potom hierarchii dopravních, komunikačních center. Jeho hlavním předpokladem je vhodná poloha, ekonomický, průmyslový potenciál.

Vznik takového letiště v rámci budoucí střední a východní Evropy se tedy zdá být realitou, otázkou je, přeroste-li v něj postupně nějaké ze současných městských letišť, či stane-li se předmětem samostatného podnikatelského projektu, jakým by brněnské uzlové letiště mohlo být. Takové letiště by bylo nadnárodní službou, zatíženou velkými investicemi na vstupu, v případě úspěchu však velkým ekonomickým motorem, stimulatorem oblasti.

Je též vhodné připomenout, že uzlové letiště je svým charakterem letiště přestupní, nikoliv cílové – městské. Bylo by tedy spíše jakousi službou Brna Evropě, světu, nikoliv službou pro Brno samotné, pro jeho potřeby. Pro celý jihomoravský region by bylo velice oživující aktivitou.

Studie brněnského uzlového letiště

Studie letiště, zpracovaná pro brněnskou lokalitu, je zaměřena na využití kladů našeho regionu, koncepčně se snaží minimalizovat zápory území s důrazem na ekologická řešení.

Zásadní výhodou stávajícího letiště, celé brněnské aglomerace je poloha na křižovatce

– **osy SJ**

Katovice (Pol.) – Ostrava – Brno – Vídeň (Rak.)

– **osy ZV**

směr Norimberk, směr Drážďany (Německo) – Praha – Brno – Bratislava – Budapešť (Maď.)

S těmito v zásadě počítá též plánovaná výstavba VRT. Velmi vhodné je též geomorfologické uspořádání terénu a jedinečné klimatické podmínky. Také potenciál obyvatel jižní Moravy je schopen zabezpečit činnost takového komplexu. Závažným nedostatkem je však slabý ekonomický potenciál oblasti, relativně málo výkonná průmyslová sféra, její složení.

Součástí podnikatelského záměru je vytvoření silné průmyslové zóny vedle letiště.

Z mého pohledu jako nosné se však jeví též přímé aktivní napojení komplexu vysokorychlostní železnici na průmyslově rozvinutou aglomeraci Vídně (30 min.), potenciálně na hl. m. Bratislavu (30 min.). V rámci unie (ČR člen EU) by se potom průmyslový boom v této oblasti leteckého a pozemního uzlu mohl stát realitou.

Předpokladem je tedy kombinace leteckého a železničního uzlu v oblasti. Nezbytnou součástí návrhu komplexu je tedy též železniční terminál.

Nový dráhový systém

Vzhledem k rozsahu uzlového letiště (*nad 30 mil. cest./rok, stávající letiště mělo max. 233 tis. v r. 1965*) má pro samotný záměr komplexu zásadní význam

nad dnešním územím Brna, odlehčí stávajícím provozem zatížené oblasti od Tuřan až po Bohunice. Organizačně náročnější, avšak ekologicky vhodnější model této jednosměrné dráhy je kapacitně schopen plně zabezpečit potřeby 30 mil. letišť.

Z důvodu potenciální nutnosti zvýšení kapacity leteckého provozu, zvýšení bezpečnosti, zajištění provozu v případě dočasného vyloučení hlavní dráhy, počítá studie též **s možným rozšířením,** výstavbou druhé, kratší paralelní **SJ VPD-2** východně od SJ VPD-1, umožňující současný nezávislý provoz obou drah. Zde je počítáno též s možností prodloužení až na 4 800 m (*možné nároky vývoje velkokapacitních letounů*).

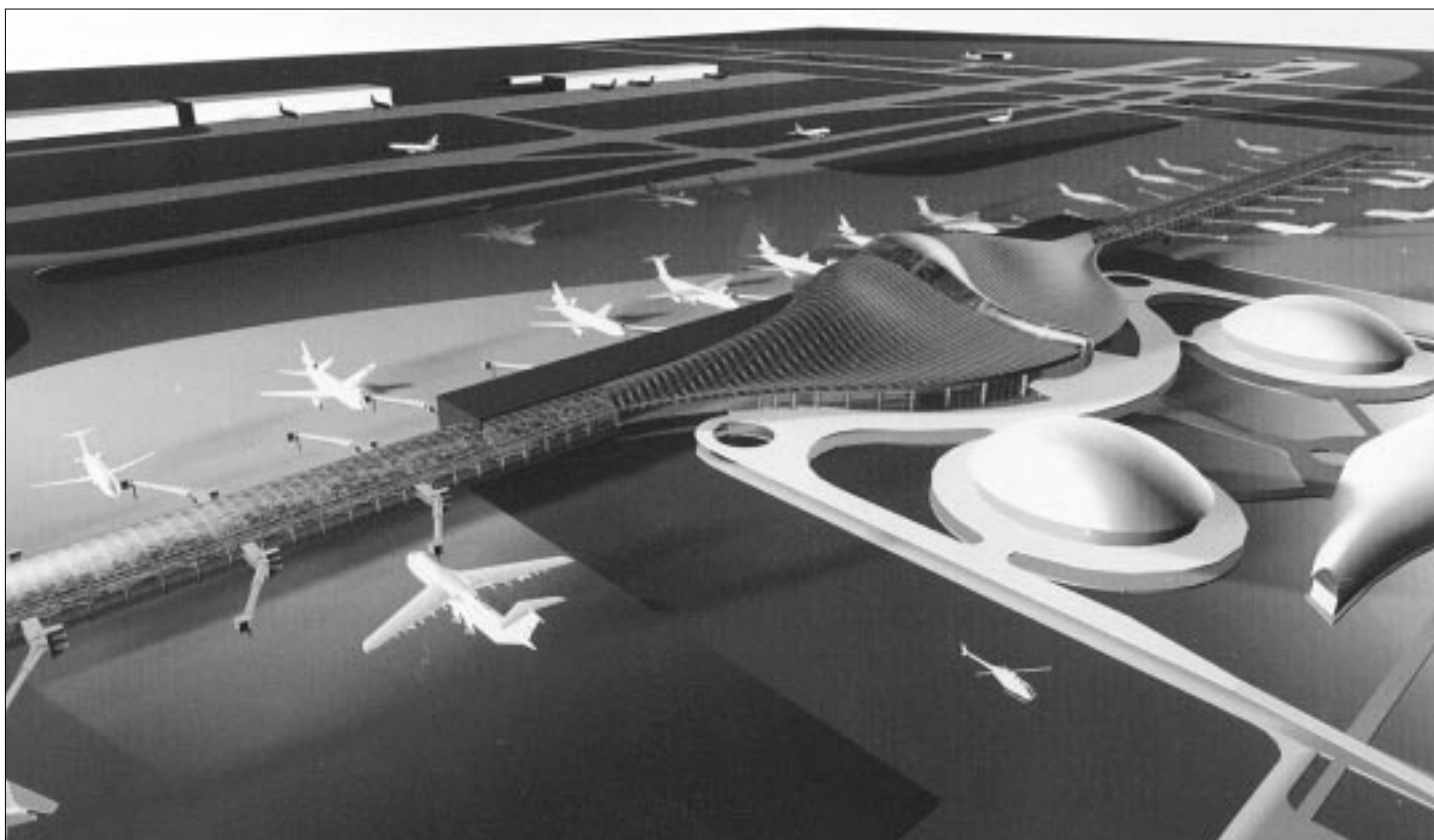
Parametry navrženého dráhového systému kapacitně umožňují provoz letištních gigantů nad 50 mil. cest./rok. Z hlediska dlouhodobé perspektivy, z hlediska vložených investic, je nezbytná i taková prognóza.

letiště, všechny nezbytné aktivity spojené s provozováním letiště se prakticky odehrávají v rámci prostorového systému drah.

Rozloha komplexu samotného letiště by z hlediska dlouhodobé perspektivy a maximální provozní kapacity činila 16 km². Zahrnuje současnou VPD 2 650 m a dvě na ni kolmé, paralelní VPD 3 600 m a VPD 4 500 m (nepravděpodobná *varianta nutnosti zřízení extrémně dlouhé VPD*). Těchto 16 km² je v podstatě konečnou variantou pro samotné letiště, zvláště nutno posuzovat průmyslovou zónu. Pro představu: dnešní brněnské letiště má rozlohu 2,5 – 3 km².

Provoz letiště se odehrává v rámci dvou základních prostorově oddělených funkčních zón:

- zóna osobní přepravy a odbavení
- zóna nákladní přepravy a tech. zabezpečení

především lokalita. Z dnešního letiště je částečně použitelná pouze stávající VPD 2 650 m (*vzletová a přistávací dráha – runway, dále jen VPD*). Ve studii se předpokládá její využití jako dráhy rezervní, v omezené míře pro potřeby soukromé aviatiky (*General Aviation, GA*).

Páteř nového dráhového systému tvoří nová kolmá **SJ VPD-1** dlouhá 3 600 m, umožňující svými parametry pohyb všech typů letadel bez omezení. **Studie řeší dráhu s jednosměrným provozem** (*start na jih, přistání z jihu*). Toto řešení, částečně vynucené též morfologií terénu severně od VPD (*prostor mezi Slatinou a Šlapanicemi*), tak prakticky **vylučuje letecký provoz**

Provozní celek letiště

Mezi veřejností se často vyskytuje domněnka, že brněnské uzlové letiště by mělo být letišťem nákladním. Vzhledem k tomu, že se převážná většina karga dopravuje na palubách osobních letadel, nebylo by jistě ani toto letiště svým charakterem monofunkční.

Zóna pohybových ploch je svými nároky a velikostí determinující částí letiště. Zahrnuje zpevněné plochy systému vzletových a přistávacích drah, rolovacích drah, odbavovacích a manipulačních ploch, travnaté plochy vzlet. a přist. pásů, travnatý pás pro nouzové přistání letadel, koncové bezpečnostní plochy. Svými nároky prakticky určuje rozlohu

Ukázka z diplomové práce Petra Parolky

Zóna osobní přepravy a odbavení

V této centrální **zóně osobní přepravy** hlavní terminál zajišťuje kompletní technické odbavení cestovních letadel, odbavení cestujících na odletu a příletu, nástup, výstup, transfer a transit cestujících, manipulaci s nákladem a zavazadly. V objektu hlavního terminálu se kumulují velmi mnoho prostorově a technologicky náročných činností. Přesuny velkého množství cestujících a zavazadel je nutno zajistit v rekordně krátkých lhůtách. Jedná se především

o transfer (*přestup*) pasažérů, jenž musí být realizován během 10 – 15 minut. Takové parametry jsou schopny dosáhnout jen velmi výkonné, plně automatizované transportní a třídící systémy. Pro dopravu cestujících v areálu je navržena interní tramvaj. Vše probíhá za přísných bezpečnostních opatření. Součástí odbavení je také celní a pasová kontrola, která rozděluje terminál na prostor ČR a prostor mezinárodní. Terminál je též centrem obchodu a služeb s atraktivní bezcelní zónou.

Nezbytné v rámci **zóny osobní přepravy** je též zajištění kvalitního spojení pomocí MHD do města, napojení na vysokorychlostní železnici, taxi, individuální automobilovou dopravu. Počítat je tedy nutno s dostatečnými plochami dočasného parkování, s plochami pro MHD, s cca 8 000 parkovacími místy pro osobní automobily, studie předpokládá též terminál vysokorychlostní železnice VRT (*Brno – Vídeň*), příp. napojení na Brno tramvají. Velmi vhodné by

manipulační plochy, sklady, parkoviště, údržba, garážový dvůr, provoz autocisteren, opravárenské hangáry, zkušebna let. motorů, sklad LPH, APH (potrubní rozvod LPH v rámci areálu), čistírna odpadních vod, záchranná požární služba (*stanoviště rozmístěna v celém komplexu*), atd. Nejedná se o výrobní, průmyslové provozy. Svoji rozlohou přesahující 1 km² je zóna podstatnou součástí letiště. Dopravní napojení je zcela samostatné.

V důsledku relativní prostorové separace osobní přepravy od nákladní a tech. zóny je vyloučen provozní konflikt. Je možno říci, že běžný cestující by neměl mít o existenci těchto technických provozů ani tušení.

Samostatnou část tvoří zóna malých leteckých provozovatelů a GA. Pro tyto účely studie počítá s využitím prostor stávajícího brněnského letiště a odbavovací budovy. V rámci tohoto prostoru počítá též se zřízením heliportu. S postupným rozvojem a vytížením letiště je však možný přesun soukromé aviatiky do jiné lokality.

Do stávající zóny vojenské správy není důvodu zasahovat, řešení tohoto úseku není v kompetenci této studie.

Dopravní napojení, koncepce

Poloha letiště i navrhované u-

spořádání dráhového systému umožňuje ideální napojení na stávající dálniční síť. Studie předpokládá **přímé napojení** zóny osobní přepravy areálem průjezdnou komunikací ze severu stávajícím nájezdem na dálnici D1 Praha – Olomouc, ze západu na dálnici D2 Brno – Bratislava, resp. Brno – Vídeň. Toto uvažované řešení prakticky **vylučuje průjezd tranzitní dopravy Brnem**. Uvažovaná stanice vysokorychlostní železnice potom počítá se zcela nově budovaným koridorem, zapracovaným do celostátní koncepce VRT.

Napojení průmyslové zóny na dálniční síť ze západu na D2, napojení železniční vlečky na stávající žel. síť z jihu.

Celá koncepce dopravního napojení může být dle studie vedena směrem od Brna, čímž umožní komplexu na Brnu relativně nezávislé, paralelní fungování, samostatný subjekt vedle Brna. Nárůst tranzitní dopravy by tak neměl mít přímý dopad na město.

Je však nutno konstatovat, že pro Brno samotné by problémy v dopravě vyvolal zvýšený nárůst obyvatel aglomerace v souvislosti s novými pracovními příležitostmi, s rozvojem průmyslu, služeb, cestovního ruchu, na který není současná do centra směřující dopravní infrastruktura dimenzována.

Na druhé straně soustředění rozvoje se dá předpokládat především v samotné oblasti JV od Brna, v okolí letiště. Vedle průmyslu též bydlení, nové služby, místní centra. Vytvořením zcela nové aglomerace současné brněnské centrum dostane svůj nový, charakterem zcela odlišný protipól. Dnešní problematická radiální dopravní koncepce by se mohla částečně decentralizovat. Předpokladem je výstavba dálničního okruhu města z důvodu přímého dopravního napojení obytné severní části Brna.

Pravděpodobný vznik nového administrativně – obchodního centra by současné centrum uvolnil jako historické jádro pro cestovní ruch.

Terminál osobní přepravy

S novým letištěm by jistě přišla do Brna i nová architektura, nový život. Příklad navrženého terminálu demonstruje potřeby, ale také možnosti takového letiště. Terminál této dimenze samozřejmě nemůžeme svoji velikostí srovnávat se současnou regionální odbavovací budovou (*studie předpokládá využití pro GA terminál – soukr. aviatika*). Tento model umožní např. paralelní komfortní odbavení 40 letounů přímo u terminálu, rychlý pohyb cestujících v rámci 1300 m dlouhého terminálu je zajištěn interní tramvají, navržen je bezkolizní víceúrovňový systém toku cestujících a zavazadel. Přes velikou kapacitu terminálu je objekt svojí lineární koncepcí přehledný, v prostoru hlavní haly přirozenou orientaci umožňuje velkorozponové zastřešení příhradovou skořepinou. Celé patro odletové roviny nástupní tuby je řešeno jako klidová zóna v zeleni s minimální komerční činností, určená pro relaxaci cestujících. Rozsáhlé podpovrchové garáže s možností rychlého příjezdu k odbavení nechávají na povrchu volný prostor zeleni, přírodě. Parková pěší zóna mezi leteckým a vlakovým terminálem, hotelem, dává předpoklady fungování města dopravy v zeleni.

Mohu-li závěrem záměr uzlového letiště v Brně zhodnotit, vidím v něm významný projekt, jenž je po technické stránce v lokalitě Brna a jižní Moravy realizovatelný. Přes ohromný rozsah a význam projektu se nemusí jednat o násilný, či ve vztahu k Brnu a okolí destruktivní, neekologický program. Organismus komplexu by se svojí přirozenou polohou stal Brnu významným partnerem, mostem do světa, který by výrazně ovlivnil charakter dnešního města.

Pro Brno, pro Českou republiku jsou takové projekty výzvou, v případě reálných možností historickou příležitostí.

Ing. Petr PAROLEK

bylo umístění brněnského žel. uzlu VRT v areálu. Studie předpokládá kombinaci podpovrchového a pozemního parkování.

V zóně osobní přepravy významnou součástí jsou též prostory technicko – provozních služeb (*letové navigační služby, palubní služby, příprava posádek, administrativa*), zóna zvláštního užití (*ubytování zaměstnanců, zdravotnické a rehabilitační služby*).

V návaznosti na hlavní terminál je nutno předpokládat též situování hotelu, kongresových zařízení, prodejních a obchodních center, administrativních objektů, veřejné čerpací stanice PH.

Ve studii je atriový typ hotelu situován do pěší – parkové zóny v rámci prostoru mezi let. terminálem a terminálem VRT. Administrativní a komerční objekty potom v bezprostřední blízkosti, v oblasti hlavní průjezdné komunikace (*napojení na D1, D2*), vytváří svébytný městský prostor.

V komplexu letiště představuje celá zóna osobní přepravy a odbavení plochu o rozloze asi 1,5 km² s možností rozšíření.

Zóna nákladní přepravy a technického zabezpečení

Druhou, technickou zónou, je zóna nákladní přepravy a technického zabezpečení. Je zde situován kargo terminál (nákladní doprava), kontejnerová plocha,

K nedožitému pětasedmdesátiletému životnímu jubileu doc. Ing. arch. Jaroslava Medka (17. března 1922 – 12. července 1979)

Foto: Ing. Jiří Cipr, 1978

Motto:

„... Trvá to dlouho, než je po mrtvém vše posbíráno. Dlouho je třeba ho oplakávat, rozjímat o jeho životě a slavit jeho výročí. A mnohokrát se musíš vrátit, aby ses podíval, zda jsi něco nezapomněl.“

Antonie de Saint – Exupéry.

Je těžké jen v několika odstavcích představit osobnost vysokoškolského učitele a našeho celoživotního spolupracovníka. Dospělý věk doc. Ing. arch. Jaroslava Medka zapadá do čtyř desetiletí, prostoupených atmosférou útlaku i svobody, nadějí i uspokojení nad zdařilými díly, zejména v oblasti realizací vyprojektovaných staveb, sloužících dětem i dospělým.

Maturita, druhá světová válka a studium na vysoké škole

Jaroslav Medek maturoval na reálném gymnáziu v Brně v roce 1941 s vyznamenáním, když dva roky předtím došlo k uzavření vysokých škol. Druhou maturitou ukončil dvouletý „abiturienský kurz“ na Vyšší průmyslové škole stavební v Brně (1943). Po prázdninové stavební praxi v Rájci nad Svitavou byl totálně nasazen do stavební skupiny Velitelství protiletectvé ochrany (Luftschutz Kommando) a až do konce války pracoval na adaptacích a výstavbě protiletectvých krytů. Mezi nadšené vysokoškoláky v osvobozené zemi patřil i Jaroslav Medek. Díky iniciativě profesorů VŠT dr. Edvarda Beneše (prof. K. Hruban, prof. J. Syříš, doc. M. Bauer) se začíná přednášet již od 1. června 1945. První státní zkoušku složil 24. 2. 1947.

Když Jaríkovi bylo pět let (1927), zemřel mu otec, tehdy zaměstnaný jako inženýr na stavebním úřadě v Brně. Student J. Medek mohl tedy studovat díky

stipendiu a přivýdělkům v zaměstnání. Od listopadu 1947 do května 1948 byl zaměstnán v pražském ateliéru prof. ing. arch. Jiřího Krohy, kde se podílel na návrzích Slovanské zemědělské výstavy v Praze (1948) a vyprojektoval Lesnický pavilon. Do Prahy se vrátil a byl od ledna do srpna 1949 zaměstnán ve Stavoprojektu. Druhou státní zkoušku skládá v březnu 1949.

Učiteléské začátky v padesátých letech

Od srpna 1949 do dubna 1952 pracoval Ing. arch. J. Medek ve výzkumném středisku Vědeckého rozvoje ČSSZ v Brně jako samostatný vědecký pracovník. Zde řešil dílčí úkoly tématicky zaměřené na zdokonalování tradičních technologií zdění staveb. Technologie zdění z cihelných bloků na sypkou maltu byly ověřovány na experimentálních stavbách v Brně, Měníně, na sídlištích v Ostravě i na Slovensku. Závěrečné zprávy o vědecko-výzkumných úkolech, ve spolupráci s VÚ Praha, byly průběžně publikovány.

sedmdesátých let se stavební fakulta nacházela na více jak dvaceti místech. Ubytovací kapacita ve starých Kounicových kolejích byla nedostatečná. Na druhé straně vzniklo na stavebních pozemcích v Brně–Táboře vojenské sídliště.

V roce 1955 byly otevřeny nové koleje pro studenty VŠS na Mánesově ul. v Brně – Králově Poli. Druhou stavbou byly koleje na náměstí Míru u kostela sv. Augustina v Masarykově čtvrti. Projekty na obě stavby byly vypracovány na katedře pozemního stavitelství. Do jaké míry se odborný asistent J. Medek na těchto projektech podílel není doloženo.

Za rektorství prof. ing. dr. Vojtěcha Mencla, DrSc. (1951–53) přetváří na podzim roku 1951 prof. Ing. dr. techn., r.h.c. Konrád Hruban, DrSc. VŠT dr. E. Beneše na Vysokou školu stavební, která má tři fakulty: architektury a pozemního stavitelství, inženýrského stavitelství a lesnickou.

Ve školním roce 1952/53 byl asistent J. Medek jmenován odborným asistentem a od roku 1955 pověřován přednáškami. Vede cvičení v předmětech

Celkový pohled na II. blok kolejí na Purkyňově ulici v Králově Poli (1972).

Foto: Přemysl Janíček

Již v létě (1959) se uchází o místo asistenta na VŠT v Brně a od října téhož roku je MŠVU ustaven smluvním výpomocným asistentem v oboru architektury a pozemního stavitelství, vedeného prof. Ing. arch. Jaroslavem Syříšem. Od školního roku 1950/51, kdy funkci po zesnulém prof. Syříši přejímá prof. Ing. arch. Miroslav Kopriva, je pověřen přednáškami v předmětu „stavební zákony“.

V této době se pracovní a výukové podmínky stávají velmi složitými. V areálu VŠT a dalších školních a veřejných budovách zakládá ministerstvo národní obrany, řízené armádním generálem Čepičkou, Vojenskou technickou akademií. VŠT se existenčně zachraňuje v dislokačním rozptýlení v desítkách cizích budov a objektů (bytové domy, střední školy, kina, kláštery, dřevěné baráky na Kraví Hoře atd.). Ještě na začátku

pozemní stavitelství, ateliérová tvorba denního studia a vyučuje v nově založeném studiu při zaměstnání (1957).

Jako mladý odborný asistent, s určitými projekčními zkušenostmi z pražského Stavoprojektu, vypracovává několik projektů: areál internátů VŠS v Ostravě, výcvikové středisko v Kníničkách a Polyekran pro Brněnské vzorkové veletrhy (BVV) v Brně. Při realizaci těchto projektů provádí projektový dozor.

V oblasti publikační se odborný asistent Medek připojuje k prvním poválečným autorům vysokoškolských učebních textů – prof. Koprívovi, dr. Kostelkové, doc. Jeřábkovi, doc. Erbenovi i odbornému asistentu Petrůjovi – a v roce 1959 vydává ve SNTL Praha skriptu Pozemní stavitelství I (ve svazku textové a obrázkové části, str. 298).

Docentská habilitace a tvůrčí účast na projektové přípravě a realizaci areálu kolejí a menzy na Purkyňově ulici v Brně

Počátkem šedesátých let dochází k přestavbě učebních plánů. Pedagogické úvazky odborného asistenta J. Medka se však nemění. Studenty, které učí v předmětech ateliérová tvorba a seminář v 5. ročníku, vede k diplomovým pracím a působí jako člen státnicových komisí. Píše habilitační práci na téma: „Navrhování konstruktivních úprav izolací občanských staveb proti vlhkosti a vodě s použitím hmot živých a termoplastických“. V roce 1963 se habilituje a je jmenován docentem. Bohužel, z politických důvodů nebyl do této funkce ustanoven.

Po habilitaci pracuje v autorském kolektivu na vydání vysokoškolských učebních textů. V roce 1964 vychází od autorů A. Erbeny, S. Petrůje, J. Medka dvě díla: Stavitelství I (236 stran) a Stavitelství II (334 stran).

Při příležitosti celostátní diskuse o bydlení v roce 1964 uspořádal spolu se svou chotí PhDr. Jiřinou Medkovou, historičkou a vedoucí odboru užitého umění Moravské Galerie v Brně, cyklus přednášek nazvaný „Jak se bydlí“, obsahově zaměřený na novou bytovou výstavbu a styl bydlení v evropských zemích. Doc. J. Medek měl zahajovací přednášku „O bydlení a výstavbě v Holandsku“.

Svou odbornou činnost ve druhé polovině 60. let doc. Medek zaměřil jednak na vypracování přípravné a projektové dokumentace a realizaci kolejí VUT v Brně na Purkyňově ulici a dále pak na experimentální návrhy a realizaci krytých lázní. Význam této práce vyniká v souvislosti s úrovní předcházejících projektů a s novým pojetím výstavby.

Ve snaze o řešení neúnosné dislokační situace vznikaly projekty na výstavbu fakulty architektury již v padesátých letech (prof. J. Kroha) i na soustředěnou výstavbu VUT v Brně v letech 1961 – 64 v projekčním středisku založeném děkanem stavební fakulty prof. Ing. arch. Z. Alexou, které se však nerealizovaly.

Na projektové dokumentaci stavby kolejí na Purkyňově ulici s kapacitou 2 300 lůžek se začalo pracovat v roce 1966 na Útvaru generálního projektanta (ÚGP) VUT v Brně podle úvodního projektu, vypracovaného prof. Ing. arch. V. Formáčkem, jehož kolektiv obdržel v roce 1965 1. cenu v omezené neanonymní architektonicko – urbanistické soutěži na soustředěnou výstavbu VUT pod Palackého vrchem v Brně – Králově Poli.

Doc. Medek se ujímá funkce hlavního inženýra projektu a jako spoluautor dotváří architektonicko-konstrukční řešení budov celého areálu kolejí. Posiluje kapacitu ÚGP výpomocí kolektivu učitelů z katedry pozemního stavitelství a přivádí sem potřebné specialisty. Stavební technologie s uplatněním montovaných konstrukcí byla předepsána generálním dodavatelem – Pozemními stavbami, n. p., Brno. Projektční řešení mělo experimentální charakter, neboť dosud nebyly u nás takové konstrukce, zejména výškových budov, realizovány.

„Leden 1968“ zastihl kolektiv projektantů v plném pracovním vypětí a doc. Ing. arch. J. Medek se s uspokojením

dočkal, spolu s doc. Ing. arch. dr. Libuší Kostelkovou, ustanovení docentem (červen 1968).

Práce na projektové dokumentaci areálu kolejí jsou v roce 1969 ukončeny. Doc. Medek vykonává až do ukončení v roce 1972 funkci hlavního inženýra.

Symbióza pedagogické, vědecko-výzkumné a projekční činnosti a realizace sportovních staveb

Po více než dvacetiletém působení na vysoké škole je doc. Medek znám široké (nejen brněnské) veřejnosti i ve škole jako vynikající odborník a učitel. Jeho odborná erudice i sportovní založení (cvičitel I. stupně, od mládí aktivně hraje tenis a lyžuje) již v 60. letech motivovaly k zdárnému uskutečnění vysněné touhy položit teoretické základy k výstavbě sportovních staveb, zejména malých krytých lázní. Jeho nejbližším spolupracovníkem byl také sportovec – doc. Ing. Miroslav Šanda, CSc. z katedry betonových konstrukcí, který se mj. speciálně věnoval teoretickým výpočtům a konstrukčním řešením železobetonových bazénů.

Prvním experimentálním projektem, který doc. Medek v roce 1969 dovedl k realizaci, byla **krytá plovárna v Turnově**. Tento příklad stavby byl poskytnut ČÚV ČSTV jako podklad pro vypracování dlouhodobé koncepce výstavby plaveckých zařízení.

Ve snaze o co nejlepší výsledky doc. Medek dokázal propojit vědecko-výzkumnou činnost s úvazkem pedagogickým (zadáváním přípravné dokumentace v předmětu ateliérová tvorba) a vypracováním projektové dokumentace, vyhovující realizačním podmínkám (svěpomoc občanů v rámci akcí „Z“) na pracovišti ÚGP VUT v Brně.

Druhým projektem **byla krytá plovárna v Poličce** v okrese Svitavy (autor: doc. Ing. arch. J. Medek, gen. projektant: ÚGP VUT v Brně /1970/, projektanti: Ing. B. Merta, Ing. arch. M. Marek a Ing. Z. Balatka, realizace 1971 – 78).

Tematika malých krytých plováren se od roku 1972 dostávala na úroveň vědecké a výzkumné činnosti. Doc. Medek jako odpovědný řešitel zakládá a vede kolektiv učitelů z katedry pozemního stavitelství, který pracuje na rezortním VÚ MŠ: „Ekonomizace malých objektů krytých plováren s převážným využitím školami II. a III. cyklu“. I. část VÚ R – 12/J byla opakována v březnu 1975, II. část VÚ R–149 byla opakována v červnu 1980.

Ve školním roce 1973 – 74 zakládá doc. Medek na ÚGP VUT v Brně specializovaný studentský ateliér, kde ročníkové práce a diplomové práce studentů jsou tématicky zaměřeny na kryté plovárny a jiné občanské stavby. Tito studenti po absolvování stavební fakulty zůstávají na ÚGP VUT v Brně a podílejí se na vypracování projektové dokumentace staveb. Příkladně lze uvést projekty, které byly realizovány:

Krytá plovárna v Dobrušce, autor: doc. Ing. arch. J. Medek, Ing. K. Bárek, gen. projektant: ÚGP VUT v Brně (1972), realizace: svěpomocí v akci „Z“ (1972–1980). Bazén : 8x25 m se skokanským zařízením, dětský bazén 5x6,5 m, v bazénové hale tribuna pro diváky, sauna, posilovna a parní komory.

Krytá plovárna ve Vysokém Mýtě,

autor : doc. Ing. arch. J. Medek, Ing. K. Bárek a kol., gen. projektant: ÚGP VUT v Brně (1973), investor: MěNV Vysoké Mýto, realizace: svěpomocí v akci „Z“ (1973 – 1981), investiční náklady 9 mil. Kčs.

Bazén : 10x25 m se zvedacím mezidnem o rozměrech 10x10 m z nerezové oceli, vestavěné do železobetonového bazénu pro nastavení hloubky při výuce plavání dětí z MŠ a menších žáků. Hala s balkónem pro diváky. Očistné lázně se saunou.

Interiér bazénové haly kryté plovárny ve Vysokém Mýtě (1981) Foto zapůjčeno z rodinného archívu

Krytá plovárna v Kutné Hoře,

autor : doc. Ing. arch. J. Medek, gen. projektant: ÚGP VUT v Brně (1977), investor: OV ČSTV Kutná Hora, realizace : 1977 – 1983. Bazény : 12,5x25 m, dětský bazén – 8x12,5 m, v bazénové hale balkón pro diváky, sauna, posilovna.

Administrativní budova okresní

prokuratury v Kroměříži, autor : doc. Ing. arch. J. Medek, gen. projektant : ÚGP VUT v Brně (1975), realizace: 1975 – 1978, investiční náklady : 11,3 mil. Kčs.

Uvedené příklady projektů, vypracované ve specializovaném školním ateliéru, dokazují, že posluchači měli možnost pracovat na konkrétních projekčních úkolech, a získávali tak velmi cenné zkušenosti již za studia. Náročnost a přísinnost byly vždy provázány citlivým, lidským přístupem oblíbeného pedagoga.

Administrativní budova okresní prokuratury v Kroměříži (1978)

V roce 1974 doc. Medek vypracoval na ÚPG VUT v Brně studii pro krytou plovárnu v Náchodě (bazén se skokanským zařízením a posilovna) a další studii kryté plovárny v Brně. Obě studie byly příslušnými institucemi odsouhlaseny.

Zkušenosti z prototypové výstavby krytých plováren a teoretické závěry z vědecko-výzkumné práce kolektivu spolupracovníků doc. Medek zveřejňoval formou přednášek na kongresech o sportovních stavbách i vědeckých konferencích a publikováním odborných článků (viz. 6,7).

Posledním dílem doc. Medka byl **návrh dostavby areálu budov ZDŠ přístavbou tělocvičny se šatnami a hygienickým zařízením v Hradci Králové – Kukleny**. Gen. projektant: ÚGP VUT v Brně, vedoucí projektant L. Šmoldas (1977–1978), realizace : 1978 – 1980, investiční náklady : 5 mil. Kčs.

Interiér nové tělocvičny ZDŠ v Hradci Králové (1980)

Foto: z archivu ředitelství ZDŠ v Hradci Králové

Tiché loučení

Když je člověk vážně zraněn, následuje zpravidla dlouhá rekonvalescence. U sportovce doc. Medka nešťastný pád na zledovatělé sjezdovce na Chopku o vánočních prázdninách v roce 1977 způsobil vážné zranění (8 hod bezvědomí). Po dvou měsících se vrátil do běhu denního života s plným pracovním elánem. Jeho velká skromnost mu nedovolila třeba jen slovem naznačit, čím musel trpět. Naopak. Jeho pevná vůle ho vedla o následujících vánočních prázdninách 1978 k tomu, aby se svými spolupracovníky se opět vypravil s lyžemi do hor. Vrátil se spokojen, neboť sjezdy se mu dařily. Tyto radostné zážitky na sjezdovce však byly poslední. Následovalo onemocnění leukémií. Půlroční intenzivní lékařská léčba na bratislavské onkologii byla úspěšná a dávala naději na uzdravení.

Někteří kolegové se překvapivě shledali s doc. Medkem na katedře pozemního stavitelství v květnu 1979, když si „odskočil“ z nemocnice domů vyřídit zřejmě nějakou odbornou záležitost. Mluvil jsem s člověkem usmívajícím se a hovořícím nikoliv o svém zdraví, nýbrž o věcech všedního dne.

Po dvou měsících organizmus neodolal lehké infekci.

Je hřejivé, když významné osobnosti mají své následovníky v započatém díle. U doc. Medka jsou to bývalí žáci a spolupracovníci: Ing. Zdeněk Šamalík, CSc. a Ing. Karel Bárek. Realizací krytých plováren v Dobrušce, ve Vysokém Mýtě a v Kutné Hoře se nedočkal. Každá z těchto drobných staveb se stavěla příliš dlouho (v akci „Z“ kolem osmi let). Jistě by rád viděl v provozu krytou plovárnu v Kuřimí, postavenou podle projektu Ing. Z. Šamalíka, s hloubkově nastavitelným dnem bazénu a s novým technickým řešením odsuvných střech bazénových hal, použitelných v letním období. Stavba byla dokončena v roce 1981.

O učitelském povolání se může říci, že přináší své oběti na oltář vlasti, neboť vytvořené hodnoty zvelebují duševno národa a jsou nevyčísitelné. Konkrétně to byly hodnoty vytvářené celoživotně v oblasti trenérské sportovní činnosti, za kterou se mu dostalo nejedno ocenění, a v oblasti pedagogické, tvůrčí architektonicko-konstrukční i vědecko-výzkumné

práce na stavební fakultě a na ÚGP VUT v Brně. Přednášky, ateliérovou tvorbu i diplomové práce absolvovalo tisíce studentů. Tato nová generace inženýrů rozvíjí své tvůrčí schopnosti ve stavební praxi. Elán a odborné erudice doc. Medka mohou být i dnes příkladem inženýrům, kteří se chtějí dát na pedagogickou dráhu.

Na nedožitě jubileum 75 let vzpomínají především jeho choť PhDr. Jiřina Medková a dva synové. Jaroslav (1950) vystudoval strojní inženýrství na VUT v Brně a je zaměstnán jako odborný pracovník brněnské hvězdárny. Ivo (1956) vystudoval obor pozemní stavby na VUT v Brně a jeho vrozený talent, spojený s pílí, jej zavedl na JAMU v Brně, kde působí v oboru skladba a získal v letošním roce doktorát. Jeho úspěšná skladatelská i teoretická činnost (kolem 25 skladeb vážné hudby) je odměňována uznáním doma i v zahraničí.

Myšlenka uvedená v „mottu“ je pravdivá. Ze života osobnosti doc. Ing. arch. Jaroslava Medka není zdaleka vše vzpomenu. Ty mnohé bezprostřední pracovní i sportovní zážitky nemohou být již sděleny, neboť nejméně na pět desítek jeho vynikajících učitelů, starších i mladších nadřazených kolegů a spolupracovníků z fakulty již z tohoto světa navždy odešlo. Optimismus a naděje je v následnictví – v životech jeho synů a vnuků. Těší nás, že jdou v otcových šlépějích.

Literatura a jiné písemnosti

1. Hruban Ivo a kol.: Konrád Hruban ve vzpomínkách, tiskárna ČSSD, Brno 1978
2. Hruban Ivo: Konrád J. Hruban – život a dílo, vydalo VUT v Brně
3. Kos, Josef : Jak se bydlí, Rovnost 1964
4. Kos, Josef : Ukázky architektonických studií, projektů a realizací staveb. Soubor prací k habilitaci, 2. svazek, Vědecká rada fakulty VUT v Brně, 1991
5. Kos, Josef : Malé zamyšlení nad velkým dílem doc. Ing. arch. Jaroslava Medka k nedožitým šedesátinám, 1983
6. Medek Jaroslav : Problematika projektování malých krytých plováren. Knižnice odborných a vědeckých spisů, svazek B – 44, VUT v Brně. Referáty VII. vědecké konference stavební fakulty VUT, 1974
7. Medek Jaroslav a kol. : Problematika získávání poznatků o prostředí malých plováren.

Knižnice odborných a vědeckých spisů, svazek B – 44, VUT v Brně. Referáty VII. vědecké konference stavební fakulty VUT, 1974

8. Školské stavby a zařízení. Výběr realizací a projektů, 1983. Vydáno k 20. výročí založení Projektového a vývojového ústavu (pozn. do r. 1979 nazv. ÚGP) VUT v Brně. Vytiskl MTZ 30 Gottwaldov 1983
9. Rezortní výzkumný úkol MŠ R – 149 „Ekonomizace malých objektů krytých plováren s převážným využitím školami II. a III. cyklu“. Fakulta stavební VUT v Brně 1980
10. Časopis architektura ČSR, č. 3, 1966
11. Osobní doklady Jaroslava Medka a fotografie vypůjčené jeho rodinou. Kádrové materiály z archivu VUT

Doc. Ing. Josef KOS, CSc.
Fakulta stavební

Hra jako umělecký, ba přímo životní postoj?

Hrst osobních dojmů k výstavě Fluxus v Německu 1962 – 1994

Účastníte se jen tehdy, když budete pokračovat v této akci, v tom principu. Jinak jste jen přihlížejícími. (Arthur Köpche)

Přihlídím vystaveným exponátům s propiskou a bločkem v ruce, trochu otupělá z předchozího vysedávání u počítače a redigování textů. Poklidnou zvukovou hladinu jednoho odpoledne ve výstavních prostorách Domu umění náhle rozvíří něco, co by se dalo nazvat „veselým randálem“. Docela mě to udiví a s novinářskou zvědavostí se běžím podívat na místo děje. Školáci v předpubertální věku berou do rukou vystavené exponáty (všelijaké hřebíky, dráty, pružiny, úchytky, háčky, plechovky, víčka a rozličné kuchyňské náčiní) a skládají z nich na magnetické tabuli všelijaké obrazce, jak je právě napadá s tím, že jejich dílo nebude zvěčněno, neboť po příchodu dalších návštěvníků zřejmě vezme za své. Vida, to jsem netušila. Domnívala jsem se, že všude a vždy platí – nedotýkejte se vystavených exponátů. Avšak tu si všimnu malé cedulky s textem – *Prosím, můžete použít. Mnoho zábavy (přeje Takako Saito)*. Neodolám a začnu si taky hrát a hře zcela propadnu, že zapomenu na prostor i čas. Z tohoto zaujetí mě po chvíli vytrhnou několikrát opakované věty tří starších dívek hrajících si opodál: „My jsme blbci..., my jsme blbci...My jsme fakt blbci“. Takže jsem taky blbec, dojde mi, nicméně ještě chvíli si skládám na tabuli předměty, kterých jsem v posledních dobách užívala výhradně ke konzumním účelům v domácnosti – k vaření a pečení. No, to je teda nápad! A to si ještě můžu o kus dál uvařit kafe a třeba si i s nějakým příchozím návštěvníkem u stolečku poklábosit. Bohužel jsem však krátce předtím dole ve vestibulu narychlo ve stoji zhltna capuccino z automatu.

Procházím dál kolem spousty věcí, které většinou důvěrně znám ze svého života. Z popudu fluxových umělců se staly výtvarnými prvky, zakomponovanými do koláží. Nestačím se divit. Co všechno se dá použít. A pak vyhadzujete staré, nepotřebné věci. Tady jasně vidím, jak mohou posloužit... Malá prosklená kredenc s drogistickými potřebami je tu výtvarným artefaktem. Ben Vautier si pro své zřejmě oblíbené věcičky, jakými jsou třeba vytačená a zmačkaná tuba, cibulové hodinky, žiletka, provázek, rozbitá sklenka, obroučky bez skel, známky či nádoba s vlastní močí, zhotovil něco jako šperkovnici, které obdivujeme na zámcích. Do krabiček, kazet, skříněk a kufříků umísťují „své poklady“ i další autoři. Co všechno je napadne ve jménu božské hry. V otevřeném kufříku se zahledíte do nádherně modrého nebe s bělavými obláčky, abyste pak pohledem spadli na dno, když tam objevíte azurově obarvené, zmuchlané slipy. Okna otevřenou pro vaše oči nádherně vrstvený svět koření. V mozaice barevných výstřížků můžete v malém zrcátku uprostřed spatřit také svůj vlastní obraz mezi tvářemi z magazínů. Odvykácí kůra kuřáka může probíhat tak, že z ulámaných cigaret si třeba sestaví mozaiku ženského těla. Ušlechtilá sublimace... A proto, ještě než se rozhodnete vyhodit nepotřebné věci do smetí, zkuste si s nimi pohrát ve své fantazii. Třeba z nich stvoříte výtvarné dílko, které si někde u vás doma vystavíte. Možná vám takové věci ozdobí a zútulní váš byt lépe než neosobní, sériově vyráběný porcelán či sklo.

Základní hranice Fluxu – překračování hranic mezi uměleckými obory

Mou pozornost náhle zaujme gigant v podobě klavíru, obklopeném ze dvou stran nákupními vozíky. Jdu blíž a leknu se. Jsem oslepena světlem oživlého reflektoru. Ze starých kufřů, naskládaných do vozíků a na klavíře, z jejich tajemného nitra se linou melodie... Hudba přestává, když poodejdu. Nedotýkejte se vystavených exponátů, upozorňuje mě cedulka, zrovna když mám chuť vzít do ruky sluchátko telefonu, položené na klávesách. Kdesi pak čtu, že základy fluxu spočívají v hudbě. Mohu se do ní zaposlouchat na vystavených partiturách... Milan Knížák vtiskl svou destruktivní hudbu do úlomků starých gramodesek, „vepsaných“ do notových řádků. Hudba se line ze sluchátek i televizních obrazovek. Záznamy koncertů, setkání, akcí, happeningů jsou dokumentem doby, v nichž FLUXUS vznikl a rozvíjel se. Především v Německu, zemi, kterou leckterý našinec navzdory jisté deklaraci má stále v mysli zařizovanou jako minulého i potenciálního nepřítele. Německo v 60. letech bylo však zcela jiné než za dob válečných: liberální a tolerantní. Vytvořilo se tu podhoubí nových uměleckých směrů. V 70. a 80. letech se mnoho umělců, například z Japonska, USA, stěhovalo do Německa, aby se nadýchli tamějšího plodného ovzduší. Odtud se šířily nové tendence umění – např. zvukové umění, performance.

Umění není to nejdůležitější v životě, ale to nejzajímavější v něm. (Tristan Tzara)

I takové tedy může být umění. Výzva pro každého. Vždyť autoři, jejichž tvorba je zde prezentována, nejsou všichni umělci. Dochází mi, jak žijeme. Rychle, úspěšně. Člověk si zvykl dělat jen to, co „musí“, co mu přinese zisk, efekt. Stará se o živobytí, vydělává peníze, šetří, splácí dluhy, nakupuje, vyhazuje a tak pořád dokoletka. Zapomněl se radovat z prosté existence a hrát si. Hra je jen pro děti... Vyřazením z mateřské školky se prostor pro hru zužuje. Děti už mají povinnosti ve jménu budoucnosti – učí se dělat to, co se musí, i když to nebaví... A přesto, v každém z nás to nádherné, spontánní, svobodné a šťastné dítě kdesi v nitru dřímá. Tahle výstava klepe na dvířka jeho pokoje. Otevří a vejde... Ponoří se do hry. Stačí tak málo, pár starých věcí, nemusíš shánět drahé barvy, pozlacené rámy a napodobovat slavné. Můžeš být svůj. Je jedno, jak to druzí přijmou. Ty dáváš průchod své hravosti, rozpustilosti, provokativnosti. (Koupíš-li, rodiči, dítěti drahé temperové barvy, nečekej, že ti namaluje krásný obrázek, s kterým se můžeš všude chlubit a poslat ho do soutěže. První, co ho napadne, bude – rozpouštět barvy ve vodě a dívat se, jak se rozpínají, kroutí, splývají a proměňují. Čekej spíše nějakou mazinu, která bude výsledkem experimentu, co barvy dokážou. Nakonec může vzniknout něco, co ti připadne geniální. Ale nechtej po něm, aby zrovna namalovalo krásné sluníčko sedmítečné, anebo naši hezkou maminku.)

Můžeš s klidem na cedulku napsat I'm doing nothing a třímaje ji v rukou se posadit. A ti, co chodí okolo, se třeba také zastaví, sednou na lavičku a s klidem si dopřejí to samé.

Vše je relativní. S deníčkem v ruce a s rádobyintelektuálním přemýšlením u každého exponátu a la co tím chtěl autor říci si připadám skutečně jako cvok, mnohem víc, než když jsem skládala na tabuli tu domácí veteš. Vysvětlovat umění mi připadá šílené, nepotřebuje komentáře. Některá díla je lépe nazývat „Bez názvu“. Stačí vnímat a prožívat třeba ty nádherné koláže od Al Hansena. Tiše i smutně se usmívat nad velkým křížem sestaveným z několika televizorů, symbolem doby, s šíleně publikávající barevnou obrazovkou, kde jeden obraz střídá druhý, aniž je pořádně zachytíš. Žába se dívá na žabu v televizi, a co denně dělá člověk?

Na jedné židli leží flétna, můžeš si na ni zahrát, cokoli tě napadne. Jestli tě to napadne.

„Výstava roku“, která putuje po světě, je k vidění v brněnském Domě umění do 15. června 1997.

Y. Konečná

Co bylo...

Kulturní a společenské události Brna objektivem Anny Peckové

V tomto domě na Biskupské ulici kdysi žili skladatel Pavel Haas (1899 – 1944) a známý herec Hugo Haas (1901 – 1968). Nedávno zde byla odhalena jejich pamětní deska.

Plastika Nikoosé Armutidise zdobí kvetoucí zahradu galerie ASPEKT na Údolní ulici.

19. května v blízkosti Domu umění se mohli kolemjdoucí zapojit do kolektivní malby se studenty brněnských gymnázií a posluchačů katedry výtvarné výchovy pedagogické fakulty MU a vyzkoušet si tak svou kreativitu. Kdopak z nich se odvážil třeba namočit svou vycházkovou obuv do nádoby s barvou a projít se po papírové cestičce, anebo si zastříkat barvami na doširoka rozprostřený papír?

Blanka Šperková nezhotovuje jen šperky, ale i jiné výtvarné práce – třeba ty z drátů, které mohli návštěvníci nedávno vidět na její výstavě v galerii Milana Zezuly v Městském divadle v Brně.

Poznáváte je? Známi cestovatelé Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund byli kmotry nově otevřeného Primusova knihkupectví na Běhounské ulici v Brně, které prý nebude jen obyčejnou prodejnou knih, ale i místem setkávání milovníků knih s autory. Nakladatelství Primus při příležitosti padesátého výročí startu první expedice těchto světoběžníků, kteří se 22. dubna vypravili s Tatrou 87 na cestu napříč Amerikou a po Latinské Americe, vydalo jejich knihu Život snů a skutečnosti. Oba autoři ji v zmíněném knihkupectví neúnavně podepisovali asi pro tři tisíce sběratelů jejich autogramů. Že jim ruka neupadla?!

Co bude...

Vybíráme pro vás

VÝSTAVY

Dům umění města Brna, Malinovského nám. 2

JIŘÍ KRTOČKA – MALBA, KRESBA (3. 6. – 27. 6. 1997)

Zdrojem námětů obrazů a kreseb olomouckého malíře je krajina, zredukovaná na nejpodstatnější elementy v přehledném plošném rozvrhu.

JAN MERTA – OBRAZY (3. 6. – 27. 6. 1997)

Mertovy meditativní malby poukazují na spirituální dimenze lidské existence.

BOHDAN LACINA (24. 6. – 10. 8. 1997)

Retrospektivní výstava malíře, grafika, sochaře a pedagoga B. Laciny připomene 85. výročí autorova narození. Jeho tvorba, vycházející ze surrealismu a současně nerozlučně spjatá s krajinou rodné Vysočiny osloví diváka citovým nábojem, vyzjatou fantazií a kultivovaným malířským přednesem.

Z JEDNOHO TĚSTA (1. 7. – 10. 8. 1997)

Tematická výstava Skupiny českých a slovenských surrealistů a Surrealistické skupiny A.I.V. byla připravena jako pocta předválečné Skupině surrealistů v ČSR.

BĚLA KOLÁŘOVÁ (1. 7. – 10. 8. 1997)

Východiskem autorčiny tvorby, které zůstávalo neprávem ve stínu tvorby jejího manžela Jiřího Koláře, byla tradiční fotografie, po ní následovaly práce s „umělým negativem“ a asambláže z razení drobných, sériově vyrobených předmětů.

Galerie mladých U dobrého pastýře v Brně, Radnická 4

KATRIN VON MALTZAHN (11. 6. – 11. 7. 1997)

Konceptuální tvorba se sociálně zabarveným kontextem mladé berlínské umělkyně.

ZUZANA FURSTEROVÁ – SVĚTELNÁ INSTALACE (11. 6. – 11. 7. 1997)

Instalace, založená na manipulaci světla se zrcadly, vytváří iluzivní prolamovaný prostor plný hry a významů.

Mramorové sály Biskupského dvora v Brně

ANTICKÉ UMĚNÍ Z MORAVSKÝCH SBÍREK A NÁLEŽŮ (21. 5. – 30. 8. 1997)

Prezentace vývoje antického umění ze sbírek moravských muzeí a galerií.

Pavilon Anthrops v Brně – Pisárkách

Z TELČE DO KAPSKÉHO MĚSTA (29. 3. – 3. 8. 1997)

Výstava zahrnuje sochařskou tvorbu Františka Vladimíra Foita z 30. a 40. let, portréty Afričanů z období jeho druhé africké cesty (1947 – 1971) a bohatou kolekci etnografického materiálu.

Venuše v parku před Anthroposem

PŘEDNÁŠKY

Hvězdárna a planetárium Mikuláše Koperníka v Brně, Kraví hora 2

Prof. RNDr. Jan Novotný, CSc.: ENERGIE VESMÍRU (10. 6. 1997 v 19 hod)

Proč se zachovává energie? Je celková energie vesmíru rovna nule?

Doc. RNDr. Vladimír Znojil, CSc.: KOMETY PO HALE–BOPP (24. 6. 1997 v 19 hod)

nové KNIHY

Přírodní vědy

Josef Kvasnica: MATEMATICKÝ APARÁT FYZIKY

Praha, Academia 1997. 383 s. 168,- Kč.

Kniha má čtenáři přiblížit a v potřebné míře pomoci aktivně zvládnout široké spektrum matematických metod, které jsou nezbytné ke studiu knih s fyzikální tematikou.

Technické vědy

David Řeháček : AUTODESK 3D STUDIO MAX

Praha, Computer Press 1997. 349 s., CD-ROM. 390,- Kč.

Program 3D Studio představuje pro všechny uživatele počítačových vizualizací a grafiky téměř kultovní záležitost. Kniha je psána srozumitelným jazykem, obsahuje přehledné ilustrace.

Ekonomika

Mark H. McCormack: UMĚNÍ MANAGEMENTU

Praha, Pragma 1997. 286 s. Cena neuvedena.

Americký podnikatelský bestseller, v němž autor vede krok za krokem po cestě k mistrovské úrovni v managementu.

Filozofie

Ladislav Tondl: DIALOG. Sémiotické rozměry a rozhraní dialogu

Praha, Filosofia 1997. 214 s. 120,- Kč.

Studie je příspěvkem k vybudování interdisciplinární teorie dialogu, zároveň představuje i praktický krok na složité cestě ke kultivování našeho veřejného života a hlavně těch komunikačních zařízení, které se vyznačují hledáním pravdy prostředkem polemiky.

Jazykověda

Eva Petráčková – Jiří Kraus a kol.: AKADEMICKÝ SLOVNÍK CIZÍCH SLOV A – Ž.

Praha, Academia 1997. 843 s. 495,- Kč.

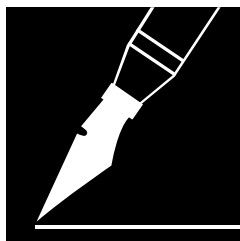
Úspěšný slovník obsahuje na 100 000 významů dnes užívaných slov, citátových spojení, běžných zkratk a značek cizího původu. Živě reaguje na zásadní společenské přeměny, které se odrážejí v rychle se rozvíjející domácí slovní zásobě, zvláště na ty, které se vztahují ke konkrétním vědeckým disciplínám, oborům, řemeslům aj.

Próza

Kingsley Amis: TLUSTÝ ANGLIČAN

Praha, Ivo Železný 1997. 152 s. 139,- Kč.

Děj novely je zasazen do 60. let, kdy život připomínal bouřlivý večírek. V prostředí prestižní americké univerzity se setkává pestrá skupinka lidí různých národů i povah, v níž dominuje tragikomická postava poživačného anglického tloušťáka.

USS PAMPANITO – ponorka SS-383

Před patnácti či dvaceti lety se zvedla vlna do té doby nevídaného zájmu o válečné memoáry. Dodnes neopadla, ba spíše roste, o čemž svědčí nové a nové tituly, objevující se každý měsíc na knižních pultech. Snad právě proto, že nás jako suchozemce vábí moře a oceány, patří k nejžádanějším ta díla, která svůj obsah čerpají z historie námořních válek. Nedávno byl vydán čtvrtý, poslední svazek dějin druhé světové války na mořích od autorů Jaroslava a Ivana Hrbkových. Už tradičně významné místo v tomto žánru patří dílům Miloše Hubáčka. Co do exotičnosti prostředí námořních bitev pak v řadě jeho knih zaujímají přední místo svazky „Pacifik v plamenech“, „Ofenzíva v Pacifiku“ a „Vítězství v Pacifiku“.

Americká ponorka USS PAMPANITO z tichomořského válečného loďstva

Poznal jsem několik přímých účastníků válečných událostí v Tichomoří a zaznamenal jejich příběhy, avšak samotná tichomořská bojiště jsem dosud nenavštívil. Měl jsem však možnost prohlédnout si ponorku, která v nesmírných dálkách Tichého oceánu před více než půlstoletím operovala. Byla postavena v roce 1943 v New Hampshire portsmouthskou loděnicí pro stavbu válečných plavidel. Dostala jméno USS PAMPANITO pod registračním číslem SS-383. Dnes kotví v sanfranciském rybářském přístavu u mola číslo 45. Úkolem její posádky, tvořené 10 důstojníky a 70 členy mužstva, bylo operovat ve vodách, kudy Japonci vozili cenné průmyslové suroviny.

Loveckých výprav či „patrol“, jak se v jazyku ponorkových posádek tyto plavby nazývaly, USS PAMPANITO absolvovala během války celkem šest. Každá trvala 75 dní. Nebyly to výlety na rájské ostrovy jižních moří s luznou hudbou kytar a ukulele, ale výpravy na setkání se smrtí, číhající na moři, pod hladinou i ve vzduchu. Už na první patrole měla USS PAMPANITO namále. Při pokusu o útok na nepřátelský konvoj byla zaměřena. Stačila se potopit, ale hlubinné nálože ji zle poznamenaly. Také druhá patrole mohla pro ni znamenat zkázu. V japonských vodách, kde číhala na kořist, byla zpozorována hlídkami. Obratným manévrem unikla dvěma torpédům, ale za několik dní byla znovu ostřelována. I tentokrát měla z pekla štěstí. Torpédo minulo její příď jen o vlas.

Při třetí patrole USS PAMPANITO operovala v součinnosti s ponorkami USS GROWLER (SS-215) a USS SEALION (SS-315), které s ní tvořily „vlčí smečku“. Operačním prostorem byla oblast, kudy z okupované Indonésie a Malajska vedly japonské námořní trasy do mateřské země. Dne 12. září 1944 se do nitkových křížů periskopů číhajících ponorek přísouvá nepřátelský konvoj. Pal! V obrovských gejzírech vody, prosvícených plameny, jsou metány kusy lodní obšívky, nástavby, nákladu i lidských těl. Velitelé ponorek nemohou tušit, že mezi zasaženými loděmi jsou dvě, jejichž podpalubí je kromě balíků surového kaučuku a barelů s olejem napěchováno zbědovanými Brity a Australany, válečnými zajatci. V RAKUYO MARU, zasažené torpédy z ponorky USS SEALION, je jich přes 1300, v KAČIDOKI MARU, torpédované ponorkou USS PAMPANITO, je natěsnáno 900 zajatců. Další

lodě konvoje, pokud jsou ještě vůbec schopné plavby nebo se aspoň drží nad hladinou, se pokoušejí o únik z místa zkázy. „Vlčí smečka“ však svou kořist nepustí. Vytvrle ji pronásleduje a potápí.

Po třech dnech se USS PAMPANITO vrací do místa prvního útoku, aby se porozhlédla po případných troskách. A skutečně - hlídka ve věži hlásí muže ve vodě. Jsou to Britové a Australané, kteří zkázu japonských plavidel přežili. Někteří se přidržují provizorních vorů, jiní lodních trosk. V okolí už krouží hejna žraloků. USS PAMPANITO může přijmout jen 73 mužů. Přivolává však tři další americké ponorky, operující v oblasti.

USS SEALION přijala 54 mužů, USS QUEENFISH 18 a USS BARB 14 torpečníků. Z více než 1300 zajatců z RAKUYO MARU potopené ponorkou USS SEALION bylo

K obraně ponorky proti letadlům sloužily rychlopalné kanóny. V pozadí ostrov Alcatraz, bývalá věznice pro těžké zločince

Američany zachráněno 159 mužů, dalších 136 osob vylovili z moře Japonci. Z 900 zajatců na KAČIDOKI MARU, poslané ke dnu ponorkou USS PAMPANITO, Japonci vylovili 656 mužů a odvezli do koncentračních táborů. Z nich pak bylo při americké invazi do Japonska vysvobozeno asi 500 mužů. Jejich anabáze se podobala osudům hrdinů válečných románů „Město jako Alice“, „Král Krysa“ nebo „Most přes řeku Kwai“, avšak skutečnost byla mnohem krutější, než si lze vůbec představit.

Do konce války ponorka USS PAMPANITO vyplula do Pacifiku ještě třikrát. Po válce pak sloužila jako školní plavidlo pro zálohu amerického válečného námořnictva a nakonec, v roce 1982, se stala volně přístupným exponátem Národního námořního muzea v San Francisku. Prohlížím si vzorně udržovaný šedý kolos, který před více než půlstoletím vnášel zmatek do nepřátelských konvojů. Kopce kolem sanfranciské zátoky se už barví do zlatova. Než slunce za Golden Gate pohasne, navštívím ještě nedaleké muzeum, věnované historii sanfranciského přístavu. Na poslední políčko filmu si tu zaznamenám ještě jedno, tentokrát docela jiné plavidlo. Je to nevelká šalupa, která před 35 lety patřila Keniči Horiemu, mladému mořeplavci z japonské Osaky. Dne 12. května 1962 se s ní vydal na moře, podle sdělení rodičům prý jen na Okinawu. Ve skutečnosti zamířil přes Tichý oceán do Ameriky. Vybaven náhradními plachtami, nezbytným náradím, teplým oděvem, knihami k ukrácení dlouhé chvíle a potravinami a vodou na sto dní směřoval severním Pacifikem do Kalifornie. K řízení plavby používal sextant a kompas, na chronometr mu peníze už nezbyly. Po třech měsících plavby, kdy měl za sebou přes 5 000 mil (asi 10 000 km), vplul nepozorován Zlatou Bránou do sanfranciské zátoky. Kdyby ho po čase neobjevil zvědavý tisk, jeho osamělá plavba by zůstala zcela nepovšimnuta. Na sanfranciské radnici se mu dostalo pokárání, ale také mnohem větší a zcela zasloužené pocty. Domů se Keiniči Horie vracel letadlem. Svou šalupu MERMAID věnoval městu San Francisku jako dar za přátelské přijetí. Od poslední světové války v Pacifiku se časy velmi změnilly.

Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.

Fakulta strojní

Český americký fotbal

Záběr na útočnou akci, kdy receiver č. 86 právě zachytil přihrávku a běží a běží...

Americký fotbal – sport, který před pár lety znala nanejvýš hrstka nadšenců, kteří byli pro svou zálibu terčem (rádoby) vtipných šprýmů vyznavačů tradiční (takřka národní) čutané do meruny. Každý, jehož modlou byl šišatý míč se špatně sešně-rovanou jizvou na boku, byl mylně zaměňován s psychopatem, pakliže ne přímo s UFEM. Ale časy se mění, a i když elegantně černobílá koule na zeleném trávníku pořád vede, začíná i americký fotbal „oblékat český a moravský kroj“.

I proto je možné, že se na území České republiky již třetím rokem koná liga amerického fotbalu (neznalým v krátkosti přiblížím, jak takový ligový zápas vypadá: trávník s bílými pruhy, branky jako z rugby, rozlícení a potíci se trenéři, diváci, kterých počet sice nepřekoná originál z Ameriky, ale k jejich počítání už dávno nepostačí prsty na obou rukou a nohou, ale hlavně dva supící týmy, jejichž členové jen úplnému neznámkovi budou připomínat křížence robocopa, drsného motorkáře a baletky). Jedním z ligových týmů je i univerzitní brněnské mužstvo (i když spíš pořádné chlapstvo) **ALLIGATORS**, které stihlo v jarní sezóně odehrát tři významné zápasy, z nichž hned dva doběhlo a doválčilo do úspěšného konce. 3. května vyhrálo s Bratislavou **Monarchs** vysoko 42:7 a 10. května převálcovalo Příbram Rams dokonce 40:0. Jen s pražskými „pantery“ (**Prague Panthers**) si naši „aligátoři“ nedokázali poradit a prohráli o šestnáct bodů (16:32). Ovšem proti tak dobrému týmu je to slušný výsledek.

A co na jarní zápolení říká hlavní trenér týmu **John Croft**, který pochází přímo z porodního sálu amerického fotbalu, z USA?

„Mám radost, protože jsme vůbec první tým české ligy, kterému se podařilo během tří let, prohrát s Panterou jen o 2 touchdowny.“ (Touchdown znamená asi něco, jako když běžíte s míčovou přes pole, ve vhodný okamžik a na správném místě zakopnete, plácnete sebou na zem, získáte šest bodů a nehybnou slávu – pozn. autora).

A co vy? Nechcete se náhodou na vlastní oči přesvědčit, co americkou populaci nutí šílet a vyznávat všechny bohy amerického fotbalu? Nechcete na vlastní oči vidět hráče, kteří mají rychlejší nohy než Forrest Gump? Nechtěli byste si trochu pasivně zasportovat a aktivně zafandit? Pak určitě běžte hodit oko na hřiště pod Palackého vrchem, vždy od dvou odpoledne, na zápas s **Prague Lions** (21. června) a s havířovskými „dábílky“ (6. září). Pro sportovce bude k vidění boj a samá akce, pro nespportovce dlouhé nohy v podkolenkách tančících cheerleaders.

Magdalena NOVÁ

(volně zpracovala podle tiskových zpráv Zbyňka Zelinky)

Malé rozhovory o józe

V minulém čísle jsme se poprvé zmínili o cvičeních jógy, které na vysokoškolských koležích Pod Palackého vrchem vede jako cvičitel Pavel Kos. Záměrně nyní neuvádím před jeho jménem titul Ing., protože Pavel, když si článek přečetl, se podivil, že jej před jeho jméno předsazují. Očividně o to nestál. Proč, to se můžete dozvědět i v následujícím rozhovoru.

To bude nějaká pitomá otázka, co mě teď napadne.

To nevadí, chtěli jsme ten rozhovor mít takový humornější.

(Dlouhá pauza a nic. Schválně, jak dlouho vydržíme mlčet...)

To je doslova meditační ticho.

(Smích a po něm zase ticho. Všechny ty věty, co mě napadají, mi zrovna připadají nějak pitomé. Ale je třeba mluvit, pokládat otázky, psát.)

Co tě přivedlo k józe?

Kamarád. Jednoho dne mě na cvičení, kam chodíval, přivedl, sám pak toho nechal, ale mě jóga v tom stylu, jak ji cvičil náš učitel, zaujala, a dnes už cvičím jógu pátým rokem.

Není jóga jako jóga, jaká je ta, kterou cvičíš ty?

Není to klasická jóga, jak se běžně prezentuje, je trošku jiná, pracuje se v ní hodně s hudbou. Mě osobně hodně oslovila.

Někteří však mohou mít na jógu ten názor, že je to nezáživné, nudné cvičení, kde se pomalu zvedá noha a pomalu zvedá ruka, což některé – zvláště temperamentnější jedince – nemůže nadchnout. Co ty na to?

Je to možné, protože se u nás jóga často chápe spíše jako fyzické cvičení, které má pomoci ozdravit fyzické tělo.

Jóga, s kterou jsem se setkal já, není taková, že by se při ní člověk vysloveně nudil, neboť v ní nejde jen o to fyzické cvičení. Kdo by chtěl jen fyzicky cvičit, tak by asi udělal líp, kdyby si zašel do posilovny, nebo do bazénu zaplavat či někam zaběhat. Tahle jóga je jiná, je zaměřena na současného člověka, na jeho potřeby. Mně osobně hodně dala, pomohla mi něco pochopit, něco se naučit, co ve škole se naučit nedá.

Můžeš prozradit co?

Pomohla mi například pochopit, že sice vysoká škola je důležitá, že člověk zde získá vědomosti, které může v praxi použít, ale že titul ještě neznamená, že ten, kdo jej získal, je NĚKDO, neboť uvnitř a jako člověk zůstává stejným hlupákem jako předtím, než začal studovat. Když si toto uvědomí, tak se přestane na lidi dívat jako pan NĚKDO. Ale – paradoxně – právě proto, že vystudoval, tak se může na sebe i na lidi kolem dívat normálně, tedy nepodceňovat se, ale taky – jak už jsem řekl – nemyslet si, že je něco víc než ti druzí. Když dokáže sám sebe v tom čistém zrcadle vidět, umí se takto čistě podívat i na druhé lidi.

S Pavlem Kosem si povídala

Yvonne Konečná

Chcete-li mít krásně rovnou páteř jako tato dívka na snímku, sedněte si do tohoto polovičního lotosového sedu. Je to jedna z typických pozic, v nichž jogín s chutí medituje.

(V malých rozhovorech o józe budeme pokračovat v příštím čísle)

Pod plachtami korábů

Den na „Amsterdamu“ probíhá v rytmu dávných časů

Jako kluk jsem miloval knížku, opakovaně četnou a prožívanou. Jmenovala se „Plavčíci kapitána Bontekoea“ a napsal ji nizozemský spisovatel Johan Fabricius. Bylo to putování chlapců, zachráněných po ztroskotání nizozemské obchodní lodi u pobřeží jednoho z ostrovů tehdejší holandské Východní Indie, dnešní Indonésie. Na stezkách v džungli, provázen postavičkami z Fabriciova vyprávění, jsem tehdy poprvé poznával daleký svět tropů pod rovníkem, jeho obyvatele, flóru, faunu i historii. Měl jsem tehdy zato, že si spisovatel příběh vymyslel. Popravdě řečeno, vůbec mi to nevadilo, tak byla knížka krásná. Jenže jsem se velice mylil.

Mnohem později jsem se totiž ze starých námořních spisů dověděl, že kapitán Bontekoe Willem Ysbrandtsz skutečně žil a celý příběh jeho lodi Nieuw-Hoorn se opravdu odehrál začátkem 17. století, kdy byla založena holandská Východoindická společnost. Loď Nieuw-Hoorn byla tehdy rozmetána při náhodném vznícení střelného prachu v podpalubí. Část posádky s kapitánem se po dlouhé plavbě ve člunech otevřeným mořem zachránila na Sumatře. Konfrontace dětských představ s fakty vyhledávanými po letech mne motivovala k návštěvám námořních muzeí ve všech přímořských zemích, které jsem navštívil. Není to zájem jistě běžný, avšak také nijak mimořádný, i když mou profesí je nauka o kovech. Mnohé poznatky totiž čerpám z knihy „K dějinám loďní a námořní plavby“, jejímž autorem není námořní kapitán, ale přítel a kolega od Vltavy, přední český archeometalurg, univerzitní profesor PhDr. Radomír Pleiner, DrSc. „Když mi bylo kolem patnácti let,“ píše prof. Pleiner v úvodu svého díla, „velice jsem toužil mít knížku, z níž bych se dozvěděl o lodích kde co, a najednou. V podvědomí jsem si vytvořil představu o knize slovníkového typu, a ta představa zrála tak dlouho, až došlo – tak říkajíc na stará kolena – k tomu, že jsem se pokusil něco podobného napsat sám“. Když jsem nedávno procházel sály Nederlands Scheepvaartmuseum – Nizozemského námořního muzea v Amsterdamu, dával jsem profesoru Pleinerovi za pravdu, že je to jedno z nejlepších muzeí svého druhu na světě. Dávnou atmosféru obchodní a námořní aktivity starého Amsterdamu tu od roku 1990 oživuje věrná kopie lodi Oostindievaarden „Amsterdam“, zakotvená u mola. Původní loď ztroskotala v bouři v lednu 1749 u jihoanglického břehu při plavbě do Asie.

Strávil jsem na Amsterdamu, lodi Východoindické společnosti, celé odpoledne. Prohlédl jsem si ji do posledního místečka, jen do vraního koše vysoko na stožáru jsem nesměl. O provoz lodi se prý stará na 400 lidí a po celý rok je na ní živo. V loďní kuchyni se na otevřeném ohništi připravují v měděných a litinových rendlicích a pánvích dobová námořnická jídla a stejně stylově se servírují. Několikrát týdně námořníci drhnou palubu, dvakrát denně zaduní salva z kanonů, každé odpoledne se koná pohřeb námořníka spuštěním z prkna pod vlajkou do moře. Nebožtíka provázejí modlitby

Kapitán lodi „Amsterdam“, nikoliv však Bontekoe

„Amsterdam“ – loď nizozemské Východoindické společnosti

kapitána a posádky a tklivé tóny starodávných houslí jako za starých časů. I návštěvníci ztichnou a se sklopenými hlavami se přidávají k obřadu. Poté je posádce dopřán po celodenní dřině oddech. Zazpívá harmonika, rozletí se trylky píšťaly. Veselé námořnické popěvky doprovázejí tanec a střídají se s tesknými písněmi od dalekých obzorů na pozdrav domovu. V této mimořádně působivé ozvěně dávných časů sedím na loďních schůdkách a je mi nevýslovně dobře. Kolem mám školáčky při praktické výuce historie své země. Každé dítě v ruce sešit, pero a otázky předtištěné kantomem. Jak se kasá plachta a kolik pitné vody veze do dálav loď. Co je to sášeň loďní a jak vypadala devíticásá kočka. Kde leží Srí Lanka neboli Cejlon a jak pracuje kapitán. Posádka, často tvořená studenty, každý dotaz ochotně zodpoví. Až někdy pocestujete po Nizozemí, vězte, že půvab této čistounké, přátelské země nespočívá jen v majestátních větrných mlýnech, nádherných záhonech tulipánů, úhledných domcích, učesané krajiny a vlídných, laskavých lidech. Zbyla-li vám z mládí někde v koutku srdce ještě špetka romantiky, pak poseďte s Padde Kelemejnem a Harmenszem van Kniphuyzenem, dávnými plavčíky kapitána Bontekoea. Zapomeňte na starosti a svízele, zapějte a zatančete si s námořnickou chasou na lodi Amsterdam. Stanete se aspoň na chvíli opět chlapcem s hlavou plnou barevných představ, předsevzetí a plánů o cestách k dalekým obzorům.

Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.

UDÁLOUTI
na VUT v Brně

Vydává: Publikační oddělení Vysokého učení technického v Brně, šéfredaktorka: Mgr. Yvonne Konečná.
Adresa redakce: Rektorát VUT, Kounicova 67a, 601 90 Brno, tel. 4112 5110, e-mail: konecna @ro.vutbr.cz.
Toto číslo bylo vytištěno na papíru, který laskavě poskytla MORPA, a.s. Olšany u Šumperka.
Tisk: PC-DIR, spol. s r.o., Brno
Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 – 4421